

A
PIARISTA
REND
MAGYAR
TARTOMÁNYÁNAK
NÉVTÁRA
2023/2024

A

PIARISTA

REND

MAGYAR

TARTOMÁNYÁNAK

NÉVTÁRA

2023/2024

Catalogus

PROVINCIAE HUNGARIAE

ORDINIS

CLERICORUM REGULARIUM

PAUPERUM MATRIS DEI

SCHOLARUM PIARUM

PIARISTA REND MAGYAR TARTOMÁNYA
BUDAPEST, 2024

a történeti bevezetéseket írták
Koltai András és Szekér Barnabás

nyelvi lektor
Bozók Ferenc Sch.P.

grafika
Gugi Sándor (Piarista Öregdiák 1940) 19, 30, 62
Fiantók Lajos (Piarista Öregdiák 1941) 40, 41, 50
Hankó János (*A kolozsvári róm. kath. főgimnázium emlékalbuma*, 1929) 37

felelős kiadó
Zsódi Viktor Sch.P. tartományfőnök
© Piarista Rend Magyar Tartománya

Lezárva 2024. február 29-én

ISSN 2560-1806

TARTALOMJEGYZÉK

INDEX

Tartalomjegyzék	3
Generális Kúria	4
Tartományfőnökség	6
A rendtartomány rövid története	11
A rendtartomány egykori elöljárói	14
Rendházak és intézmények	17
Budapest	17
Kecskemét	30
Kolozsvár	37
Mosonmagyaróvár	39
Nagykanizsa	45
Sátoraljaújhely	49
Szeged	55
Vác	61
Magyarországon kívül	67
Rendtagok	68
A rendtagok névsora első fogadalmuk időrendjében	74
A rendtagok névsora betűrendben	76
Halottaink 2017 óta	77
Névmutató	78

AZ ANYASZENTEGYHÁZ FEJE

Ferenc pápa

megválasztották 2013. március 13-án,

ünnepélyesen beiktatták március 19-én

JELMONDATA: *Miserando atque eligendo* (Megkönyörült, és kiválasztotta)

GENERÁLIS KÚRIA

CURIA GENERALIS

CÍM: Olaszország/Italia, 00186 Roma, Piazza dei Massimi 4.

TELEFON: +39-06-68-407-41

HONLAP: <http://www.scolopi.org>

GENERÁLIS KONGREGÁCIÓ

Congregatio Generalis

EGYETEMES RENDFŐNÖK / PRAEPOSITUS GENERALIS:

Aguado Cuesta, Pedro (a Iesu Nazareno), az Emmaus rendtartomány tagja,
megválasztották 2009. július 4-én, újraválasztották 2015. július 4-én és
2022. január 27-én

RENDFŐNÖKI ASSZISZTENSEK / ASSISTENTES GENERALES:

Álvarez Díaz, Julio Alberto (a Cruce), az amerikai rendtartományok ügyeiben
/ pro dicionibus Americae, megválasztották 2022-ben

Ürbán József (a S. Iosepho Calasanctio), az ázsiai rendtartományok ügyeiben
/ pro dicionibus Asiae, megválasztották 2015-ben, újraválasztották 2022-
ben

Gil i Saguer, Carles (a S. Paulo), az európai rendtartományok ügyeiben / pro
provinciis Europae, megválasztották 2022-ben

Mouendji Massongo, Félicien (a S. Augustino), az afrikai rendtartományok
ügyeiben / pro dicionibus Africae, megválasztották 2022-ben

ÜGYVIVŐ / PROCURATOR GENERALIS: Guida, Ciro (a S. Augustino)

TITKÁR / SECRETARIUS GENERALIS: Djoussé, Alex (ab Incarnatione)

ÖKONÓMUS / OECONOMUS GENERALIS: Gil i Saguer, Carles (a S. Paulo)

POSZTULÁTOR / POSTULATOR GENERALIS: Ayala Guijarro, Ángel (a Matre Dei)

KOMMUNIKÁCIÓS FELELŐS: Álvarez Díaz, Julio Alberto

TÖRTÉNETÍRŐ / HISTORIOGRAPHUS ORDINIS: Ayala Guijarro, Ángel

LEVÉLTÁROS / ARCHIVISTA GENERALIS: Matras, József (a M. D. Bonorum Studio-
rum)

HÁZFŐNÖK / RECTOR DOMUS S. PANTALEONIS: Matras, József

Generálisi delegátusok

„A PIARISTA, AKIRE SZÜKSÉGÜNK VAN” KEZDEMÉNYEZÉS TÁMOGATÁSÁRA: Álvarez Díaz, Julio Alberto

A „NÉLKÜLÖZHETETLEN SZOLGÁLAT” KEZDEMÉNYEZÉS TÁMOGATÁSÁRA: Alonso Arroyo, Javier Francisco (a S. Paulo)

A „KEGYES ISKOLÁK ÉPÍTÉSE” KEZDEMÉNYEZÉS TÁMOGATÁSÁRA: Suárez Serrano, Efrén Emmanuel (a Virgine Misericordiae)

A „JÉZUS KRISZTUS KÖZPONTÚSÁG” KEZDEMÉNYEZÉS TÁMOGATÁSÁRA: fenntartva a generális kongregációnak

GYERMEKVÉDELEMÉRT: Urbán József

A TEREMTÉS IGAZSÁGA, BÉKÉJE ÉS VÉDELME HIVATALÉRT: Djoussé, Alex

A KALAZANCIUSI KARIZMA ÉS IDENTITÁS HIVATALÁÉRT: Alaya Guijarro, Angel

TARTOMÁNYFŐNÖKSÉG

CURIA PROVINCIALIS

NÉV: Piarista Rend Magyar Tartománya (Piarista Tartományfőnökség)

CÍM: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

TELEFON: +36-1-486-4454

HONLAP: <http://www.piarista.hu>

E-MAIL: provincial@piarista.hu

ADÓSZÁM: 19024938-2-41

TARTOMÁNYI KONGREGÁCIÓ

Congregatio provincialis

TARTOMÁNYFŐNÖK / PRAEPOSITUS PROVINCIALIS

Zsódi Viktor Sch.P.

megválasztották 2023. február 28-án

TARTOMÁNYFŐNÖKÖK (1918-TÓL): lásd alább (14. oldal)

TARTOMÁNYI ASSZISZTENSEK / ASSISTENTES PROVINCIALES

Wettstein József Sch.P., a piarista lelkeséget felelős

Nagy Attila Sch.P., a közösségi életért felelős

Szabó László Sch.P., a „kilépő piarista rendért” felelős

Galaczi Tibor Sch.P., a kezdeti képzésért és a hivatásgondozásért felelős

megválasztották őket 2023. március 1-én

TARTOMÁNYI BIZOTTSÁGOK

Gazdasági Bizottság

VEZETŐ: Valaczka János Pál Sch.P. tartományi ökonómus

TOVÁBBI TAGOK: Kovács András Sch.P., Szabó Dániel Sch.P.

Házfőnöki Bizottság

VEZETŐ: Nagy Attila Sch.P.

TOVÁBBI TAGOK: Dósai Attila Sch.P., Perendy László Sch.P., Radnics Zoltán Sch.P., Serényi Tamás Sch.P., Szabó László Sch.P., Valaczka János Pál Sch.P., Vereb Zsolt Sch.P., Zsódi Viktor Sch.P.

Hivatáskultúra és Hivatásgondozás Bizottság

VEZETŐ: Szabó Dániel Sch.P.

TOVÁBBI TAGOK: Katona Miklós, Kunzerné Urbán Éva, Lengvári Csaba Sch.P., Márkus Roland Sch.P., Molnár Lehel Sch.P., Szabó Gabriella, Valaczka András

*Kalazancius Mozgalom Tartományi Koordináló Bizottsága***VEZETŐ:** Márkus Roland Sch.P.**TAGOK:** Kalmár Petra, Schmutzer Áron, Szabó Dániel Sch.P., Takács Tamás*Kezdeti Képzés Bizottság***VEZETŐ:** Galaczi Tibor Sch.P.**TAGOK:** Keserű György Sch.P., Serényi Tamás Sch.P., Szakál Ádám Sch.P.*„Kilépő Piarista Rend” Bizottsága***VEZETŐ:** Szabó László Sch.P.**TAGOK:** Dezső Tímea, Jusztinné Nedelkovics Aliz, Kalmár Petra, Márkus Roland Sch.P.*Pedagógiai Bizottság***VEZETŐ:** Valaczka András, a Pasztorális-Pedagógiai Titkárság vezetője**TAGOK:** Böszörményi Géza Sch.P., Horváth Bálint, Jusztin István, Jusztinné Nedelkovics Aliz, Kalász Ákos, Katona Miklós, Mikulás Domonkos, Nyerges-Zombó Katalin, Szabó László Sch.P., Tarrné Varga Erzsébet, Zsódi Viktor Sch.P.*Piarista Lelkiségeért Felelős Bizottság***VEZETŐ:** Wettstein József Sch.P.**TAGOK:** Keszeli Sándor, Moór István, Nagy Attila Sch.P., Radnics Zoltán Sch.P., Szabó Gábor Sch.P. (az intézmények pasztorális felelősei), Valaczka András, Zsódi Viktor Sch.P.

TARTOMÁNYI TITKÁRSÁG

TELEFON: +36-1-486-4454**E-MAIL:** titkarsag@piarista.hu**TARTOMÁNYI TITKÁR:** Galaczi Tibor Sch.P.**TITKÁRSÁGI MUNKATÁRSAK:** Borbás Bálint, Keszthelyiné Bergmann Rita**TARTOMÁNYI TITKÁROK (1918-TÓL):** lásd alább (16. oldal)

PASZTORÁLIS-PEDAGÓGIAI TITKÁRSÁG

VEZETŐ: Valaczka András**EMAIL:** valaczka.andras@piarista.hu**TANÜGYIGAZGATÁSI VEZETŐ:** Szabados Zsuzsa**E-MAIL:** tanugy@piarista.hu**MUNKATÁRSAK:** Horváth Andrea, Kalmár Petra, Szabó Gabriella

GAZDASÁGI TITKÁRSÁG

TARTOMÁNYI ÖKONÓMUS: Valaczka János Pál Sch.P.

E-MAIL: valaczka.janos@piarista.hu

TARTOMÁNYI GAZDASÁGI VEZETŐ: Dr. Czipf Csongor

E-MAIL: czipf.csongor@piarista.hu

TARTOMÁNYI ÖKONÓMUSOK (1918-TÓL): lásd alább (16. oldal)

Számvitel

TELEFON: +36-30-427-1859

TARTOMÁNYI SZÁMVITELI VEZETŐ: Varga Mária

E-MAIL: gazdasag@piarista.hu

MUNKATÁRSAK: Csathóné P. Gabriella, Dezső Tímea, Hallainé Bauer Marianna,
Tálas-Kiss Éva

HR

TELEFON: +36-30-217-7129

E-MAIL: munkaigy@piarista.hu

HR VEZETŐ: Forrás Lajos

MUNKATÁRSAK: Hegedűsné Széll Bernadett, Kovács Mariann, Püskiné Tóth
Krisztina

PROJEKTIRODA

TELEFON: +36-30-217-2895

E-MAIL: projektiroda@piarista.hu

PROJEKTIRODA-VEZETŐ: Király Gellért

MUNKATÁRS: D'Antonio-Strommer Szonja

PIARISTA ISKOLAÉPÍTŐ ÉS FENNTARTÓ NONPROFIT KFT.

ADÓSZÁM: 18158861-2-41

ÜGYVEZETŐ: Kovács Edit

E-MAIL: kovacs.edit@piarista.hu

MUNKATÁRS: Nyitrai Hajnalka

Épületüzemeltetés

E-MAIL: uzemeltetes@piarista.hu

ÜZEMELTETÉSI VEZETŐ: Sándor István

KARBANTARTÓK: Ági Jenő, Györgyi István, Mógor Attila

BERUHÁZÁS

E-MAIL: muszaki@piarista.hu

INGATLANBERUHÁZÁSI ÉS ÜZEMELTETÉSI VEZETŐ: Golda Gábor

TARTOMÁNYI BERUHÁZÁSOKÉRT FELELŐS MUNKATÁRS: Csákvári Zsolt

TARTOMÁNYI ÜZEMELTETÉSÉRT FELELŐS MUNKATÁRS: Szabó Tamás

MŰSZAKI MUNKATÁRS: Benyhe Mónika

INFORMATIKA

E-MAIL: support@piarista.hu

HIBABEJELENTÉS: help@piarista.hu

INFORMATIKAI VEZETŐ: Kovács Mihály

KOMMUNIKÁCIÓ

E-MAIL: kommunikacio@piarista.hu

KOMMUNIKÁCIÓS VEZETŐ: Csapó Viktória

WEBMUNKATÁRS: Karácsony-Martos Dorottya

GYŰJTEMÉNYEK

Központi Könyvtár

TELEFON: +36-1-486-4478

E-MAIL: pkk@piarista.hu

KÖNYVTÁRVEZETŐ: Baranya Péter

LÁSD MÉG: Budapest, 25. oldal

Központi Levéltár

TELEFON: +36-1-486-4485

E-MAIL: archivum@piarista.hu

LEVÉLTÁROS: Dr. Koltai András

LÁSD MÉG: Budapest, 26. oldal

Piarista Múzeum

TELEFON: +36-1-486-4435

E-MAIL: muzeum@piarista.hu

MŰZEUMVEZETŐ: Borbás Péter

LÁSD MÉG: Budapest, 28. oldal

BIZTONSÁGOS ISKOLA TARTOMÁNYI TANÁCSA

TELEFON: +36-30-152-4003

E-MAIL: help@bitt.piarista.hu

HONLAP: <http://bitt.piarista.hu>

ELNÖK: Strommer Pál

GYERMEKVÉDELMI TITKÁRSÁG**GYERMEKVÉDELMI KOORDINÁTOR:** Tőzsér Pál Sch.P.**E-MAIL:** tozser.pal@szeged.piarista.hu**PIARISTA TESTVÉRISÉG****E-MAIL:** testveriseg@piarista.hu**A TARTOMÁNYI TANÁCS TAGJAI:** Jusztinné Nedelkovics Aliz, Strommer Pál, Szabó László Sch.P.**KALAZANCIUS MOZGALOM EGYESÜLET****RÖVID NÉV:** KM Egyesület**SZÉKHELY:** 6723 Szeged, Építő utca 2. 10/56.**E-MAIL:** km@piarista.hu**HONLAP:** <https://www.km.piarista.hu>**ADÓSZÁM:** 18658419-1-06**ELNÖK:** Márkus Roland Sch.P.**PIARISTA ALAPÍTVÁNY****SZÉKHELY:** 1052 Budapest, Piarista köz 1.**TELEFON:** +36-1-486-4454**E-MAIL:** alapitvany@piarista.hu**HONLAP:** alapitvany.piarista.hu**ADÓSZÁM:** 19013598-1-41**KURATÓRIUM ELNÖKE:** Kormos Zoltán**PIARISTA VITORLÁZÓ EGYESÜLET****SZÉKHELY:** 1052 Budapest, Piarista köz 1.**E-MAIL:** hello@vitorlazas.piarista.hu**HONLAP:** <http://vitorlazas.piarista.hu>**ADÓSZÁM:** 18071250-1-14**ELNÖK:** Márialigeti Kristóf**MAGYAR PIARISTA DIÁKSZÖVETSÉG****SZÉKHELY:** 1052 Budapest, Piarista köz 1.**E-MAIL:** iroda@mpdsz.piarista.hu**HONLAP:** <https://mpdsz.hu>**ADÓSZÁM:** 19013581-1-41**ELNÖK:** Strommer Pál

A RENDTARTOMÁNY RÖVID TÖRTÉNETE

HISTORIA BREVIS PROVINCIAE

Egy Rómában élő spanyol (aragóniai) pap, Kalazanci Szt. József (1557–1648) 1597-től kezdve munkatársaival „kegyes iskolákat” működtetett a Városban. Közösségüket 1617-ben V. Pál pápa kongregációvá nyilvánította, majd 1621-ben XV. Gergely pápa ünnepélyes fogadalmas szerzetesrenddé tette. „Intézményünknek az lesz a feladata, hogy az első elemektől kezdve tanítsa a fiúkat a helyes olvasásra, írásra, számolásra és latin nyelvre, főleg pedig jámborságra és hittanra, és mindezekhez, amennyire lehetséges, a legjobb módszert alkalmazza” – írta az alapító.

A rend első magyarországi iskoláját 1642-ben az akkor Lengyelországnak elzálogosított szepességi Podolinban hozta létre, de hamarosan magyar területen is megtelepedett: Privigyén (1666), Breznóbányán (1673), majd a Pozsony melletti Szentgyörgyön (1685). Az utóbbi három rendház 1692-ig a lengyel, majd rövid átmeneti időszak után 1695-től alrendtartományként (*viceprovincia*) a németországi rendtartományhoz (*Provincia Germaniae*) tartozott – a morvaországi, csehországi és ausztriai piarista rendházakkal együtt. Végül 1721-ben létrejött az önálló magyarországi rendtartomány.

A török és kuruc háborúk lezárultával a piaristák nagyarányú terjeszkedésbe kezdtek Magyarországon, amelyet az is segített, hogy az 1715. évi országgyűlés 102. törvénycikke a rendnek magyarországi honosságot adott. Az ekkor létrehozott gimnáziumok közül nem egy később országos jelentőségűvé vált, például a veszprémi (1711), a kecskeméti (1715), a pesti (1717) vagy a szegedi (1720). A XVIII. század során a magyar piaristák tevékenysége az oktatás egyre több területére kiterjedt. Több helyen nemesi konviktust (Nyitra, Debrecen, Vác, Szentanna, Kalocsa) és filozófiai stúdiumot is vezettek (Pest, Vác, Kalocsa, Tata, Szeged), 1763-ban pedig felsőfokú közgazdasági iskolát indítottak Szencen, amely 1776-ban egy tűzvész miatt Tatára költözött, majd 1780-ban megszűnt. A craiovai (1734), illetve a bukaresti (1746) letelepedési kísérletek is sikertelenek maradtak. 1776-ban a három évvel korábban fölözlatott jezsuita rend iskolái közül négyet vettek át a piaristák (Kolozsvár, Selmecbánya, Trencsén, Kőszeg). Ekkor tehát 26 városban működött Magyarországon piarista iskola (a fölsoroltakon kívül Besztercén, Korpónán, Nagykárolyban, Tokajban, Rózsahegyen, Máramarosszigeten, Kisszebenben, Magyaróváron, Medgyesen). 1782-től a podolini rendház is a magyar rendtartományhoz tartozott.

II. József reformintézkedései következtében csupán egy piarista iskola szűnt meg véglegesen (Medgyes), kettő pedig más városba költözött (Tokaj-

ból Sátoraljaújhelyre, Szentannáról Temesvárra). Jelentősebb változást okozott a rend életében azonban, hogy 1781-ben a magyarországi piaristáknak meg kellett szakítaniuk kapcsolataikat a rend római központjával. A rendi egység teljes helyreállítására csupán 1910-ben került sor.

A XIX. században három újabb helyen kezdtek tanítani a magyar piaristák: Léván (a bencéseknek átengedett kőszegi iskola helyett 1815-ben), a budai egykori jezsuita iskolában (1832) és Nagybecskerekén (1846). A raguzai és velencei megtelepedés a reformkorban rövid életűnek bizonyult.

Az 1848/49-es szabadságharc vihara a magyar piaristákat is alaposan megtépázta. 1848 őszén a rend vezetői elbocsátották az összes növendéket, majd – mivel a piaristák a magyar kormány oldalán álltak – 1850-ben az osztrák kormányzat megtiltotta novíciusok fõlvételét. A lassú kihalás veszélye 1852-ben e rendelet visszavonásával szűnt meg. Több iskola azonban így sem érte meg a század végét. A budai iskolát a kormányzat vette el 1851-ben a piaristáktól, a kalocsait 1860-ban az érsek a jezsuitáknak adta át, a breznóbányai (1857), korponai (1874) és beszercei (1878) intézetekről pedig az anyagiak és szerzetesek hiánya miatt kellett lemondania a rendnek.

Az első világháború végén 24 piarista rendház és hozzájuk tartozó ugyanennyi gimnázium működött Magyarországon, a trianoni béke után azonban ezekből csupán 10 maradt magyar területen. A Csehszlovákiához csatolt 9 iskolát 1919-ig mind államosították és a rendházak közül is csak négyben maradtak piaristák (Nyitra, Privigye, Szentgyörgy, Trencsén). Ők alkották 1930-tól a szlovákiai provinciát. A Románia területén fekvő négy rendház (Máramaros, Nagykároly, Kolozsvár, Temesvár) magyar piaristái számára 1921-ben ugyancsak önálló viceprovinciát, majd 1925-ben önálló rendtartományt hozott létre a rend, amely két iskolát tarthatott meg (Kolozsváron és Temesváron). A nagybecskereki gimnáziumot a szerb-horvát-szlovén királyi hatóságok 1920-ban vették el a rendtől.

A második világháború utáni kommunista diktatúrákban 1949–1950 között nemcsak a romániai és szlovákiai piarista iskolák és rendházak szűntek meg, hanem 1948-ban a rend magyarországi iskoláit is államosították, majd pedig 1950 nyarán öt rendház lakóit kényszerlakhelyre deportálták. A magyar kommunista állam és a katolikus egyház között 1950 őszén kötött megegyezés azonban lehetővé tette, hogy a Piarista Rend ismét megindíthassa két gimnáziumát Budapesten és Kecskeméten, valamint megtarthassa az ehhez szükséges két rendházat és a két növendékházat (novíciátus, Kalazantinum).

Az 1989. évi politikai fordulat utáni években a rend visszakapta egykori intézményeinek és ingatlanjainak jelentős részét. Nyolc államosított iskolájából négyet sikerült újra megnyitnia: Vácott (1991), Szegeden (1991), Nagykanizsán (1992) és Mosonmagyaróvárott (1994). Sátoraljaújhelyen csak a középiskolai kollégiumot vette át a rend (1992), míg új kezdeményezésként jött

létre a gödi építőipari szakmunkásképző iskola (1991–2023) és a szegedi egyetemi szakkollégium (1992).

A piarista, bencés és ferences teológiai főiskolák egyesítésével Budapesten alakult meg a közös fenntartású Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola (2000), amely 2002-től a magyar államtól visszakapott budapesti Duna-parti piarista központ első intézményi „lakója” lett. A főiskolát követve oda költözött a Mikszáth Kálmán téri, 1953 óta tartó „kényszerlakhelyről” 2004-ben a Tartományfőnökség, majd 2011-ben a budapesti gimnázium, a rendházak és a gyűjtemények. Így azóta ismét ott található a magyar rendtartomány központja. A költözést követően létszámában és feladatkörében is kibővült Tartományfőnökség gondoskodik a jelenleg hét városban működő piarista oktatási-nevelési intézmények közös szellemiségéről, pedagógiai kultúrájáról és nélkülözhetetlen anyagi alapjairól.

A rendszerváltás utáni újrakezdés egyik szimbolikus csúcspontjaként a piarista rend 2015-ben Magyarországon, Esztergomban tartotta 47. egyetemes káptalanját. A rend legújabb önálló intézményei az erdélyi misszió, amely 2007-től Csíkszeredában, majd 2022-től Kolozsváron segíti az ottani magyar diákok lelki fejlődését; a mosonmagyaróvári iskolához 2016-ban csatlakozó hédervári általános iskola és óvoda, a sátoraljaújhelyi Piarista Tanoda (2016), amely hátrányos helyzetű, főként cigány gyerekek felzárkóztatását szolgálja, valamint a váci Kilátó Központ (2018), amely sajátos nevelési igényű fiatalok pályaorientációjával foglalkozik.

A RENDTARTOMÁNY EGYKORI ELÖLJÁRÓI

SERIES SUPERIORUM PROVINCIAE

Lengyelországi és magyarországi tartományfőnökök / Provinciales Poloniae et Hungariae

Joannes Dominus Franco (a Cruce)	1662.01.18–1662.07.29.†
Jacobus Wezirka (a S. Barbara)	1664–1665.
Wenceslaus Opatowski (a SS. Sacramento)	1665–1671.
Frankovicz Pál (a Nativitate BMV)	1671–1677.05.02.
Krausz Mihály (a Visitatione BMV)	1677–1680.
Adalbertus Siewierkowitz (a S. Theresia)	1680–1683.
Franciscus Haligowsky (a Jesu Maria)	1683–1686.
Krausz Mihály <i>másodszor</i>	1686–1689.
Josephus Warzecha (a Matre Dei)	1689.07.05–1692.

Rendfőnöki biztos / Commissarius generalis Hungariae

Mösch Lukács (a S. Edmundo)	1692.05.16–1695.03.26.
-----------------------------------	------------------------

Németországi és magyarországi tartományfőnökök / Provinciales Germaniae et Hungariae

Josephus Bruckner (a S. Catharina)	1690–1698.05.12.
Placidus Feyr (a S. Bernardo)	1698–1703.
Clemens Teng (a S. Philippo Nerio)	1703.04.28–1705.
Placidus Feyr <i>másodszor</i>	1705–1706.
Bernardus Bartlicius (a S. Philippo Nerio)	1706–1709.
Ignatius Kreimel (a S. Jacobo)	1709.07.13–1715.
Innotentius Braunhofer (a S. Clemente)	1715–1718.
Joachimus Bartsch (a S. Adalberto)	1718.05–1721.

Magyarországi altartományfőnökök / Viceprovinciales Hungariae

Mösch Lukács (a S. Edmundo)	1695.03.26–1698.09.13.
Bajar András (a Conversione S. Pauli)	1698.09.13–1709.
Cservenka Ignác (a S. Joseph)	1709–1712.
Bohn Euszták (a SS. Trinitate)	1712–1715.
Zajkányi Lénárd (a S. Eustachio)	1715.08.10–1721.

Magyarországi tartományfőnökök / Provinciales Hungariae

Zajkányi Lénárd (a S. Eustachio)	1721–1726.02.24.†
Kubránzszy László (a S. Joanne Bapt.)	1726–1730.

Szlopnyay Elek (a Resurrectione Domini)	1730.05.06–1736.
KubrÁnszky László <i>másodszor</i>	1736–1738.10.28.†
SzLakovszky Benedek (ab Annunt. BMV) <i>vic. prov.</i>	1738.10.28–1739.01.14.
HalÁpy Konstantin (a Passione Domini)	1739.01.14–1742.
Szlopnyay Elek <i>másodszor</i>	1742.07.17–1745.
Erdős István (a S. Ladislao)	1745.05– 1746.
Szlopnyay Elek <i>harmadszor</i>	1746–1748.
Nemcsényi Adolf (a S. Benedicto).....	1748.06.24–1754.
Bajthay Antal (a Matre Dei).....	1754.05.18–1756.
Cörver Nep. János (a Matre Dei)	1756.11.24–1760.
Tapolcsányi Gergely (a S. Ladislao)	1760–1766.
Orosz Zsigmond (ab Angelo Custode)	1766.03.06–1782.10.11.†
Conrádi Norbert (a Passione Domini)	1782.10.14–1785.08.28.†
Königsacker Kal. József <i>vicarius provincialis</i>	1785.08.28–1785.10.16.
Königsacker Kal. József	1785.10.16–1790.10.03.
Perczel Imre	1790.10.03–1795.06.28.†
Valero Jakab Antal <i>vicarius provincialis</i>	1795.06.28–1796.10.02.
PÁlly István	1796.10.02–1802.04.06.†
Dományi Márk <i>vicarius provincialis</i>	1802.04.06–1802.09.26.
Dományi Márk	1802.09.26–1805.09.22.
EgervÁry IgnÁc	1805.09.22–1809.04.26.†
Bolla Márton <i>vicarius provincialis</i>	1809.04.26–1811.09.28.
Bolla Márton	1811.09.28–1831.11.07.†
Grosser János <i>vicarius provincialis</i>	1831.11.09–1832.09.09.
Grosser János	1832.09.09–1847.08.21.
Gruber György	1847.07.21–1848.09.04.
Purgstaller Kal. József	1848.09.04–1849.08.26.
Tamásy József <i>vicarius provincialis</i>	1849.08.26–1852.09.01.
Gruber György <i>formailag visszahelyezve</i>	1852.09.01.
Nagy Péter	1852.09.01–1858.07.24.
Purgstaller Kal. József <i>másodszor</i>	1858.07.24–1866.07.04.
Horváth Cyrill <i>helyettes</i>	1866.07.05–1866.08.08.
Somhegyi Ferenc <i>helyettes</i>	1866.08.08–1867.09.23.
Somhegyi Ferenc	1867.09.23–1879.07.01.†
Horváth Cyrill <i>másodszor helyettes</i>	1879.07.01–1879.07.18.
Kálmár Endre	1879.07.18–1891.07.23.
Lévay Imre	1891.07.23–1895.05.20.†
Frank Ferenc <i>helyettes</i>	1895.05.20–1897.07.21.
Frank Ferenc	1897.07.21–1898.05.21.†
Magyar GÁbor <i>helyettes</i>	1898.05.25–1900.07.25.
Magyar GÁbor	1900.07.25–1912.07.12.
Hénap Tamás	1912.07.12–1918.07.09.

Szinger Kornél	1918.07.09–1923.09.01.
Hám Antal	1923.09.01–1927.06.20.†
Szölgyémy János <i>helyettes</i>	1927.06.20–1928.07.18.
Sebes Ferenc	1928.07.18–1940.06.06.
Zimányi Gyula	1940.06.06–1946.08.10.
Tomek Vince	1946.08.12–1947.09.03.
Sík Sándor <i>helyettes</i>	1947.09.03–1947.10.01.
Sík Sándor	1947.10.01–1963.09.28.†
Albert István <i>helyettes</i>	1963.09.28–1964.02.26.
Albert István	1964.02.26–1979.04.05.
Varga László	1979.04.05–1985.03.16.
Jelenits István	1985.03.16–1995.03.14.
Kállay Emil	1995.03.14–2003.04.26.
Urbán József	2003.04.26–2011.03.16.
Labancz Zsolt.....	2011.03.16–2019.03.27.
Szilvász László.....	2019.03.27–2020.09.03.
Ruppert József <i>generálsi vikárius</i>	2020.09.04–2020.09.18.
Szakál Ádám	2020.09.18–2023.02.28.
Zsódi Viktor	2023.02.28–

TARTOMÁNYI TITKÁROK (1918-TŐL): Német Károly (1914-1920); Biró Imre (1920–1938); Biró Imre (rendfőnöki iroda vezetője, 1938-1943); Papp Elemér (rendfőnöki iroda vezetője, 1943-1946); Rokka Pál (1938-1948); Darvasy Mihály (1948-1968); Galambos László (rendfőnöki iroda vezetője, 1968–1972.09.09); Fórián Szabó Zoltán (1969–1972.09.09); Balogh Ferenc (rendfőnöki iroda vezetője (1972.09.09–1978); Személyi József (1973–1975); Balázs Gergely (1975/1976); Borián Tibor (rendfőnöki iroda vezetője, 1978/1979); Balogh Ferenc (irodai kisegítő, 1978–1988); Nemes György irodai kisegítő (1978–1985); Balogh Péter irodai kisegítő (1984/1985); Urbanek Rudolf (1985–1988); – (1988–1991); Guba András (1991–1997); Tózsér Pál (1997–2001); Tózsér Endre (2001–2003); Rubovszky György (2003–2005); Hollai Gábor (2005/2006); Kovács Pál (2006/2007); Szilvász László (2007–2019); Tózsér Endre (2019–2023); Galaczi Tibor (2023–)

TARTOMÁNYI VAGYONKEZELŐK (ÖKONÓMUSOK, 1918-TŐL): Takács József (1912–1920.02.19†); Vörös Cyrill (1920–1934); Hannig István (1934–1937); Tihányi Béla (1937–1940); Tomek Vince (1940–1943); Péntek József (1943–1946.09.11); Karl János (1946.09.11–1956.11.21†); Szűcs János (1956.11.21–1961); Péter Mihály (1961–1971); Varga László (1971–1976); Szemenyei László (1976–1981.10.26†); Varga László (provinciális, 1981.10.26–1984.10.17); Fórián Szabó Zoltán (1984.10.17–1988); Varga László (1988–2002.02.19†); Futó Béla (2002–2007); Szilvász László (2007–2019); Valaczka János Pál (2019–)

RENDHÁZAK ÉS INTÉZMÉNYEK

DOMUS RELIGIOSAE ET INSTITUTIONES

Budapest

Esztergom-Budapesti Főegyházmegye

BUDAPESTI RENDHÁZ

(RENDALAPÍTÓ SZENTATYÁNK TISZTELETÉRE)

Domus Budapestiensis ad Sanctum Patrem Nostrum (SPN)

ALAPÍTÁSI ÉV: 1717

CÍM: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

TELEFON: +36-1-486-4400

ADÓSZÁM: 19719328-1-41

HÁZFŐNÖK: Dr. Perendy László Sch.P.

E-MAIL: perendy.laszlo@piarista.hu

A RENDHÁZ TAGJAI: Dr. Acél Zsolt; Bozók Ferenc; Dragon Faragó Lajos; Földes Ferenc; Havas István (Brüsszel); Dr. Jelenits István; Dr. Kerényi Lajos; Dr. Perendy László; Ruppert József; Vízhányó Zsolt; Wettstein József; Zsódi Viktor

TÖRTÉNETE: A piaristák 1717 novemberében telepedtek meg Pesten. Házuk egyben gimnáziumként is szolgált, 1718-tól a Galamb utcában, majd 1762-től a Városház téren. Közösségük eleinte rezidenciának (*residentia*) számított, majd 1766-ban teljes jogú rendházzá (*domus*) vált, amelynek élén már nem előljáró (*superior*), hanem házfőnök (*rector*) állt.

A pesti piaristák is elsősorban a rend szokásos szolgálatait végezték: tanítottak a gimnáziumban és a filozófiai tagozaton, valamint a diákok lelki életét vezették külön istentiszteletekkel (*oratorium*), ájtatosságokkal, gyónatással. Ezen felül a város kérésére 1721-ig magyar és német nyelvű prédikációkkal segítették a plébánost, 1752 és 1761 között pedig ők maguk adminisztrálták a pesti plébániát. 1777-től 1858-ig tanítottak Pest város elemi iskolájában is, amely házuk Kötő utcai oldalán állt. Alapvetően meghatározta a rendház szellemi képét, hogy 1757-től a tartományfőnökség székhelyéül szolgált, 1784-től pedig lakói voltak a Pestre költözött a magyar királyi egyetem piarista professzorai, Dugonics Andrásról Schütz Antalig. A 19. század első felétől a pesti piaristák létszáma 30 fölé emelkedett. Ez volt akkor a legnépesebb piarista rendház Magyarországon azok közül, amelyekben nem éltek növendékek. 1878-tól azonban a piarista szerzetesnövendékek egy része is a budapesti rendházban végezte egyetemi tanulmányait. 1895-ben létrejött külön intézetük, a Kalazantinum, amelynek igazgatói 1916-ig a budapesti házfőnökök voltak.

A 20. században a rendház továbbra is az iskolával együtt vándorolt. 1917-ben a Hüttl Dezső által tervezett új piarista székház déli épületrészt foglalhatta el, amelynek bejárata a Piarista köz boltívei alatt nyílt, 1953-ban pedig a kommunista hatóságok rendelkezésére a Mikszáth Kálmán térre kellett költöznie. Bár ott a hely a korábbinál szűkösebb volt, a kalazantinumi növendékekkel, a novíciusokkal (ezek 1947-től jogilag külön rendházi közösségeket alkottak) és az idősekkel együtt több, mint 60 piarista lakott az épületben. A diktatúra bukása után a noviciátus 1990-ben Vácra, a Kalazantinum pedig 2003-ban a felújított régi épület déli részébe, a Piarista közbe költözött. Végül 2011-ben a rendház is elfoglalhatta új helyét a régi belvárosi épület 4. és 5. emeletén. A költözést még Tózsér Pál házfőnök bonyolította le 2011 nyarán, majd ősztől az épületben új házfőnökökkel két, eltérő életmódú szerzetesi közösség működött: a Szent Atyánkról nevezett (ad Sanctum Patrem Nostrum) és az Isten Anyjáról nevezett (ad Matrem Dei) rendházak. Utóbbi 2015-ben megszűnt.

HÁZFŐNÖKÖK (1918-TÓL): Jászay Rezső (1912–1920); Mátray János (1920–1928); Németh Jenő (a S. Emerico) (1928–1932.12.08); Bontó József (helyettes házfőnök) (1932.12.8–26.); Tomek Vince (1932.12.07–1940); Sebes Ferenc (1940–1941.06.26.†); Bátky Miklós (1941–1944); Kovács Alajos (megbízott házfőnök) (1944–1945); Mátray János (1945–1946); Eröss József (1946–1948); Rokka Pál (1948–1955); Szőnyi László (1955–1958); Nagy Mik-

lós (1958–1961); Mészáros Imre (1961–1973); Szemenyei László (1973–1976); Mészáros Imre (1976–1979); Borián Tibor (1979–1985); Varga László (1985–1988); Fórián-Szabó Zoltán (1988–1997); Albert András (1997–1999); Wettstein József (1999–2003); Tózsér Pál (2003–2011); Perendy László (2011–2015); Wettstein József (2015–2019); Vereb Zsolt (2019–2023); Perendy László (2023–)

KALAZANTINUMI RENDHÁZ (KALAZANCI SZENT JÓZSEF TISZTELETÉRE)

Domus „Kalazantium” Budapestiensis ad S. Josephum Calasanctium

ALAPÍTÁSI ÉV: 1895, jogilag önálló rendház 1947-től

CÍM: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

TELEFON: +36-1-486-4400

E-MAIL: kalazantium@piarista.hu

ADÓSZÁM: 18111284-1-41

HÁZFŐNÖK: Valaczka János Pál Sch.P.

A RENDHÁZ TAGJAI: Forián-Szabó Máté (Lima), Galaczi Tibor, Dr. Guba András (Göd), Hujbert Menyhért, Szakál Ádám, Tóth Gábor, Tózsér Endre, Turi Gellért, Urbanek Rudolf, Valaczka János Pál, Dr. Zelles András (prenovícius)

TÖRTÉNETE: Más szerzetesrendekhez hasonlóan a magyarországi piaristák is maguk szervezték meg növendékeik filozófiai és teológiai képzését, rendi tanárok vezetésével. Az első filozófiai kurzus 1674-től Privigyén, az első teológiai stúdium pedig 1695 és 1697 között Privigyén és Szentgyörgyön folyt. A stúdiumok 1711 után folyamatossá és rendszeressé váltak, de a rend szegénysége miatt nem egy helyen folytak, hanem különféle rendházakban, néha egymással párhuzamosan is.

II. József rendeletére 1783 és 1790 között a piaristáknak is a központi papnevelő intézeteket kellett látogatniuk. A császár halála után azonban ismét megindultak a rend saját stúdiumai. A filozófia 1792-től Nagykarolyban, majd 1796-tól Vácott, a teológia pedig Nyitrán, illetve harmadik évfolyama 1806-tól Szentgyörgyön működött.

Az 1848/1849. évi szabadságharc után újból állami beavatkozás számolta föl a rendi képzés intézményeit. A rend teológiai intézete csak 1861-ben nyílt meg, eleinte Nyitrán és Szentgyörgyön, majd 1871-től kizárólag Nyitrán.

Az oktatásügyi kormányzat azonban egyre komolyabban kezdte követelni, hogy a gimnáziumokban tanító piaristák egyetemen szerzett tanári diplomával is rendelkezzenek. Ezért a rend 1894-ben a nyitrai teológiai intézetet megszüntetve, Kolozsváron és Budapesten hozott létre Kalazantinumnak nevezett hittudományi és tanárképző intézeteket, amelyek egyaránt szolgálták a tudományos szakképzést, a teológiai oktatást, a pedagó-

giai módszertani képzést valamint a „szerzetespapi bensőbb lelki előkészülést”. Növendékeik reggel és délután intézeti teológiai órákat hallgattak, napközben pedig az egyetemet látogatták.

Amikor elkészült a rend új, Hüttl Dezső által tervezett budapesti székháza, a kolozsvári Kalazantinum megszűnt, és 1916 őszén már az új budapesti épületben kezdődtek meg a teológiai előadások. A növendékek száma 30-ról több, mint 60-ra, a tanárok száma pedig háromról hatra nőtt. Az egyesített Kalazantinumnak kulcsszerepe volt a piarista élet megújításában. A rendtartománynak 1923 és 1947 között csupa olyan provinciálisa volt, akik korábban kalazantinumi prefektusok vagy spirituálisok voltak (Hám Antal, Sebes Ferenc, Zimányi Gyula, Tomek Vince). Eközben a növendékek tanulmányi ideje négy évről öt, majd hat évre nőtt.

1947-ben a Kalazantinum önálló rendház (rendi közösség) lett. A kommunista diktatúra alatt, az állam és a magyar katolikus egyház között 1950 nyarán történt „megegyezés” azonban a növendékek létszámát 14-ben korlátozta, majd 1953-ban a kommunista hatóságok lefoglalták a rend budapesti épületét, így a Kalazantinum is a Mikszáth Kálmán téri egykori Sophianum épületébe költözött. A korlátozott keret azt jelentette, hogy a rend évente csak egy vagy két novíciust vehetett föl. Ez kezdetben valóban korlátnak bizonyult, de az 1970-es években már előfordult, hogy nem sikerült kitölteni a 14 fős növendékkeretet. Viszont 1951 és 1967 között a Kalazantinumban, a piarista előjárók irányítása alatt éltek a pannonhalmi bencés növendékek is, akik Budapesten végezték egyetemi tanulmányaikat.

A rendszerváltás után a Kalazantinum növendékház és a hittudományi főiskola lassan elkülönült egymástól. A főiskolát más szerzetesrendek növendékei is látogatták. 1997-ben 21 piarista mellett már 27 más szerzetes is tanult benne, majd 2000-ben egyesült a másik két magyarországi szerzetesi főiskolával, és így beolvadt a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolába. Ettől kezdve a Kalazantinum csak mint a rend növendékháza, illetve tanügyi értelemben mint szakkollégium működik tovább.

Miután 2002 végén a Sapientia használatba vette a piarista rend belvárosi épületének (Piarista köz) felújított déli részét, a kalazantinumi rendház 2003 tavaszán és nyarán ennek legfelső (új számozás szerinti 6.) emeletére költözött.

HÁZFŐNÖKÖK (1947-TŐL): Ohmacht Nándor (1947–1958); Albert István (1958–1964. 02.26); Előd István (1964.03.12–1964.08); Ohmacht Nándor (1964–1967); Előd István (1967–1976); Borján Tibor (1976–1979); Személyi József (1979–1989.09.06. †); Benkő Andor (1989–1991); Varga László (1991–1995); Wettstein József (1995–1999); Mészáros Gábor (1999–2003); Perendy László (2003–2011); Szakál Ádám (2011–2013); Guba András (2013–2015); Szilvássy László (2015–2019); Szakál Ádám (2019–2020); Guba András (2020–2023); Valaczka János Pál (2023–)

PIARISTA GIMNÁZIUM

RÖVID NÉV (NÉVVÁLTOZAT): Budapesti Piarista Gimnázium

ALAPÍTÁSI ÉV: 1717

CÍM: 1052 Budapest, Piarista utca 1.

TELEFON: +36-1-486-3690

E-MAIL: gimnazium@budapest.piarista.hu

HONLAP: <http://budapest.piarista.hu>

OM-AZONOSÍTÓ: 035259

ADÓSZÁM: 19719311-2-41

IGAZGATÓ: Horváth Bálint Pál

IGAZGATÓHELYETTESEK: Kormos Zoltán, Szóke Máté

HELYI BITT FELELŐS: Tegzes Emese

E-MAIL: tegzes.emese@budapest.piarista.hu

TÖRTÉNETE: Pest első gimnáziumát a városi tanács alapította. 1717-ben 10 ezer forint éves kamatát (600 Ft) és épületet ajánlotta föl a piarista rend számára, hogy az a városban latin nyelvű gimnáziumot létesítsen. A piaristák 1717 novemberében kezdték meg a tanítást az alsó négy osztályban. A következő évben a város megvette számukra a jezsuiták felkészzen álló épületét a Galamb utcában. A gimnázium ekkor vált teljessé a felső két osztály megnyitásával, majd 1744-től filozófiai (bölcészeti) tanfolyammal egészült ki, amely 1784-ben a királyi egyetem bölcészkarának Pestre költözése miatt szűnt meg. Az intézmény 1762-ben a Városház téri Glöckelsberg-palotába, és az akkor hozzáépített szárnyépületbe költözött. A reformkorban az ország legnépesebb gimnáziumává fejlődött. Az 1820-as évek végén egy-egy évben több mint 900 diák tanult benne.

A szabadságharc után, az 1850-től bevezetett új középiskolai rendhez (*Entwurf*) igazodva, 1851/1852-re nyolc osztályos, magyar nyelvű főgimnáziummá nőtt, de az első érettségi vizsgát már 1851 őszén megtartották 170 (többnyire más gimnáziumokból jelentkező) tanulóval. A gimnázium az 1870-as évektől első helyen állt a magyarországi tudáselit legtöbb tagját adó középiskolák rangsorában. Az osztályok és a diákok bővülő száma miatt a tartományfőnökség 1862/1863-ban a rendház udvarán háromemeletes keresztszárnyat építtetett föl a gimnázium számára. Az évek során ez is szűknek bizonyult, ráadásul a pesti Belváros átrendezésének a piarista épülettömb is útjában állt, így hosszas tárgyalások után 1913 és 1917 között Hüttl Dezső tervei szerint új, négyemeletes, tágas piarista székház és gimnázium épült, a régitől kissé keletebbre, az egykori Városház tér helyén.

Az intézményhez 1945-től konviktus is tartozott, 1946/1947-től pedig általános iskolai első osztályokkal bővült, felmenő rendszerben. 1948-ban azonban a kommunista hatalom az egész iskolát és a konviktust is államosította. Az állami gimnázium két éven át Ady Endre néven működött, majd

1950-től, az állam és egyház közötti, kikényszerített „megegyezés” után, ismét piarista gimnáziumként indulhatott újra, négy évfolyamon. Tanári karába a rend akkori legkiválóbb, fiatal, de már tapasztalt tagjait választotta ki, így a diktatúra legsúlyosabb évtizedei más szempontból a gimnázium fénykorát jelentették. Azonban 1953 nyarán a kommunista hatóságok rendelkezésére a gimnázium (és a rendház) teljes felszerelésével együtt a Mikszáth Kálmán térre, az egykori Sophianum leánygimnázium épületébe költözött. Mivel az a korábnál kisebb épület volt, minden részét igyekeztek optimálisan kihasználni. 1980 és 1982 között az udvar befedésével tornaterem épült, Perczel Dénes terve alapján.

A diktatúra bukása után a piarista rend csak lassanként, leromlott állapotban kapta vissza egykori belvárosi épületét. A Golda Gábor tervei szerint végzett általános felújítás és az udvar befedésével épített tornacsarnok csak 2011-re készült el. Az 1995-től hatosztályossá bővült fiúgimnázium ekkor, 2011 júniusában foglalhatta el ismét egykori helyét.

IGAZGATÓK (1918-TÓL): Bartos József Sch.P. (1908-1919.05.31); Égely Sándor 1919.05.31–1919.08.09); Bartos József Sch.P. (1919.08.09–23); Vörös Cirill Sch.P. (1919.08.23–1920); Lóky Béla Sch.P. (1920-1925); Kispartí János Sch.P. (1925-1935); Balanyi György Sch.P. (1935-1941); Ferenczi Zoltán Sch.P. (1941-1944.03.12.); Dragos Károly Sch.P. (1944.03.16.-1948)
ÁLLAMOSÍTÁS (1948) Heszke Béla (1948/1949); Kovács János (1949/1950)
ÚJRAINDULÁS (1950) Balogh Ferenc Sch.P. (1950.09.–1969); Darvas Mihály Sch.P. (1969–1973.10.11.†); Kemenes László Sch.P. (1973.10.11.–1985); Borrián Tibor Sch.P. (1985–1998); Görbe László Sch.P. (1998-2003); Vízhányó Zsolt Sch.P. (2003–2012); Urbán József Sch.P. (2012–2015); Horváth Bálint (2015–)

NEVEZETES PIARISTA TANÁROK: Benyák Bernát (1745–1829) filozófus, költő; Horányi Elek (1736–1809) irodalomtörténész; Maywald József (1849–1911) filológus; Prónai Antal (1871–1914) irodalomtörténész; Schütz Antal (1880–1953) teológus; Balanyi György (1886–1963) történész; Sík Sándor (1889–1963) költő, irodalomtörténész; Öveges József (1895–1979) Kossuth-díjas fizikus; Kovács Mihály (1916–2006) fizikus, informatikus

NEVEZETES DIÁKOK: Orczy Lőrinc (1718–1789) költő; Istvánffy Benedek (1733–1778) zeneszerző; Batthyány Ignác (1741–1798) erdélyi püspök, történétíró; Mátray Gábor (1797–1875) zenetörténész; Vörösmarty Mihály (1800–1855) költő; Nagysándor József (1804–1849) honvéd tábornok; Feszli Frigyes (1821–1884) építész; Petőfi Sándor (1823–1849) költő; Lotz Károly (1833–1904) festő; Pauler Gyula (1841–1903) történész, levéltáros; Eötvös Loránd (1848–1919) fizikus; Fejérpataky László (1857–1923) történétíró, múzeumigazgató; Tóth Béla (1857–1907) író, anekdotagyűjtő; Rákosi Viktor (1860–1923) író, újságíró; Dudits Andor (1866–1944) festőművész; Hüttl Hümér (1868–1940) sebész; Hüttl Dezső (1870–1946) építész; Magyar Elek

(1875–1947) gasztronómiai szakíró; Manno Miltiades (1879–1935) sportoló, grafikus; Teleki Pál (1879–1941) földrajztudós, miniszterelnök; Hatvany Lajos (1880–1961) író, irodalomtörténész; Hevesy György (1885–1966) Nobel-díjas kémikus; Sztrilich Pál (1900–1960) cserkészvezető, ifjúsági író; Szerb Antal (1901–1945) író, irodalomtörténész; Török Jenő Sch. P (1908–1983) könyvkiadó; Csapodi Csaba (1910–2004) történész; Lénárd Ödön Sch.P. (1911–2003) történész, író; Bulányi György Sch.P. (1919–2010) közösségszervező, író; Bónis György (1914–1985) jogtörténész; Örkény István (1912–1979) író; Fügedi Erik (1916–1992) történész; Pilinszky János (1921–1981) költő; Oláh György (1927–2017) Nobel-díjas kémikus; Gyurkovics Tibor (1931–2008) költő, író; Antall József (1932–1993) miniszterelnök; Esterházy Péter (1950–2016) író

SAPIENTIA SZERZETESI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

(a Magyar Bencés Kongregációval és a Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartománnyal közösen fenntartott intézmény)

ALAPÍTÁSI ÉV: 2000

CÍM: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

TELEFON: +36-1-486-4400

E-MAIL: sapientia@sapientia.hu

HONLAP: <http://www.sapientia.hu>

ADÓSZÁM: 18095166-1-41

REKTOR: Fehérváry Örs Jákó OSB

REKTORHELYETTES: Bagyinszky Ágoston OFM, Guba András Sch.P.

TÖRTÉNETE: A főiskolát Magyar Bencés Kongregáció, a Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány és a Piarista Rend Magyar Tartománya hozta létre, saját teológiai főiskoláik egyesítésével, hogy azok meg tudjanak felelni az 1993. évi felsőoktatási törvény követelményeinek, és a szerzetesnövendékeket magasabb színvonalú képzésben részesítsék. 1996-ban a három szerzetesrend elöljárója és a zirci ciszterci főapát megalakították a Sapientia Szövetséget, és az integráció előkészítésével Lukács László piaristát bízták meg.

A szerzetesi főiskolák egyesülését az 1999. évi egyetemi integrációs törvény is tartalmazta, 2000. január 1-jei hatállyal. Az egyház részéről a főiskola alapítását a római Szerzetesi Kongregáció hagyta jóvá. Eközben a zirci ciszterci főapátság elállt az integrációtól, de csatlakozott hozzá a Ward Mária Hittanárképző Intézet, hogy a Sapientia esti tagozataként működjön tovább.

A főiskola első tanéve 2000 szeptemberében kezdődött, a Váci utcai piarista épület északi részében, a kápolna melletti termekben. Végleges székhelyét, az épület déli részét 2002 novemberétől foglalhatta el, miután 2001-

ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem kiköltözött az épületből, majd László Tamás és O. Ecker Judit tervei szerint, az egyetemi integrációhoz biztosított állami forrásból megtörtént az épületrész teljes felújítása. A főiskolai kápolnát 2004-ben szentelte föl Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát.

A Sapientia egyrészt hat éves teológus képzést nyújt, elsősorban férfi szerzetesnövendékek számára, másrészt biztosítja a szerzetesnővérek és testvérek teológiai, kateketikai és lelkipásztori kiegészítői képzését, de emellett elkötelezett az egyház és társadalom szolgálatára vállalkozó világiak képzésében is különféle nevelői, pasztorális, család- és gyermekvédő szakokon. Aktív szerepet vállal a szerzetesség teológiájával és történetével kapcsolatos tudományos diskurzusban, konferenciák rendezésével, kiadványsorozatokkal. 2008-ban saját tudományos folyóiratot indított *Sapientiana* néven.

REKTOROK: Lukács László Sch.P. (főigazgató 2000–2006, rektor 2006–2008); Orosz András Lóránt OFM (2008–2012); Várnai Sándor Jakab OFM (2012–2020); Fehérváry Örs Jákó OSB (2020–)

PIARISTA KÁPOLNA (KALAZANCI SZENT JÓZSEF TISZTELETÉRE)

CÍM: 1052 Budapest, Piarista utca 1.

E-MAIL: dunaparti.kapolna@piarista.hu

KÁPOLNAIGAZGATÓ: Bozók Ferenc Sch.P.

TÖRTÉNETE ÉS LEÍRÁSA: A pesti piaristáknak 1761-től volt saját kápolnájuk a korábbi Glöckelsberg-palota Városház térre néző első emeletén, amelyet Kalazanci Szent József tiszteletére szenteltek. Ezt 1913-ban, a rendház átépítése során meg kellett szüntetni. Az új, neobarokk stílusú, a gimnázium teljes diákságát befogadni képes kápolna az 1917-ben elkészült piarista épület első (mai számozás szerint második) emeletén, az Eskü (később Március 15.) térre néző oldalon kapott helyet. Várady Lipót Árpád kalocsai érsek szentelte föl 1918. október 19-én.

Berendezését, csakúgy, mint az épület egészét, Hüttl Dezső tervezte. A Piarista utca felől külön kapuja és lépcsőháza van, amelyet Bezerédi Gyula két adoráló angyala (1915) díszít. A főoltár Kalazanci Szent Józsefet ábrázoló festménye Dudits Andor műve (1918). Azt az ikonográfiai típust követi, amelyeken a szent Szűz Mária elé vezeti tanítványait. Költségeit Hüttl Hümér orvosprofesszor, a tervező bátyja vállalta magára, ezért a jobb oldalon álló két diákot a festő róluk mintázta.

A templomnak eredetileg hat mellékoltára volt, egy-egy életnagyságúnál nagyobb méretű márványszoborral: Szent Péter (Damkó József), Áldó Jézus (Vass Viktor), Szent Pál (Damkó József), Szent István király (Istók

János), Szűz Mária (Radnai Béla) és Szent László király (Holló Barnabás vázlata alapján Istók János). A színes üvegablakokat Róth Miksa műhelye, a tölgyfabútorzatot pedig Thék Endre gyára készítette.

Amikor 1953 nyarán a kommunista hatalom követelésére a piaristáknak el kellett hagyniuk épületüket, a kápolnát is kiürítették. Helyén az Egyetemi Színpad működött, amelyben az 1960-as évektől progresszív, a diktatúra viszonyai között „ellenzékinek” számító színházi, zenei és irodalmi előadások jutottak színre. Ugyanakkor a piaristák új, Mikszáth Kálmán téri kápolnája, amelybe a régi berendezésből szinte semmi nem fért be, továbbra is Budapest lelki életének egyik központja maradt. Az 1950-es években Sík Sándor tartományfőnök konferenciabeszédeit még a lépcsőházból is hallgatták.

A diktatúra bukása után a rend 1991 decemberében kapta vissza a Piarista utcai kápolnát, ahol december 21-én Jelenits István tartományfőnök már ádventi igeliturgiát tarthatott. Ezt követően László Tamás, Tóth László és Csepely-Knorr Kristóf tervei szerint ideiglenesen fölújították. Új, barokk formavilágú liturgikus teret kapott, eredeti berendezéséből azonban csak a főoltárkép és a csillárok másolatai kerültek vissza a helyükre.

Amikor 2011-ben a piarista gimnázium visszaköltözött a Piarista utcai épületbe, a kápolna is megújult, ezúttal Golda János és Kovács Zoltán terve szerint. Helyreállították a műmárvány burkolatokat és a stukkós mennyezetet, amely alá azonban modern, felhőszerűen elhelyezett világítótestek kerültek. A szentély apszis-lezárást kapott, hogy több helye legyen a középkori szerzetesi templomok kórusait idéző, három oldalon korláttal lezárt „plánumnak”, amely kisebb létszámú liturgikus események helyszíne is lehet, mint „kápolna a kápolnában”. A minimalista, egységesen sötétre pácolt, tölgyfa bútorok a patinás tér szakralitását emelik ki. Erdő Péter esztergomi érsek áldotta meg 2011. szeptember 2-án.

2016-ban került a szentélyben álló keresztre az a korpusz, amely eredetileg Sík Sándor farkasréti sírjára készült (Lesenyei Márta műve, 1965).

KÁPOLNAIGAZGATÓK: Zimányi Gyula (1948–1949); Albert István (1950–1963); Darvasy Mihály (kápolnagondnok 1963–1969); Mészáros Imre (1969–1973); Szemenyei László (1973–1976); Albert István (1976/1977); Mészáros Imre (1977–1979); Borián Tibor (1979–1985); Albert István (1985/1986); Varga László (1986–1997) **DUNA-PARTI KÁPOLNAIGAZGATÓK:** Németh Attila (1996–2003); Kállay Emil (2003–2007); Borián Tibor (2007–2010); Szakál Ádám (2011–2020); Czeglédi Zsolt (2020–2022); Bozók Ferenc (2022–)

PIARISTA KÖZPONTI KÖNYVTÁR

Bibliotheca Centralis Provinciae Hungariae Ordinis Scholarum Piarum

CÍM: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

TELEFON: +36-1-486-4478

E-MAIL: pkk@piarista.hu

HONLAP: <http://konyvtar.piarista.hu>

KÖNYVTÁRVEZETŐ: Baranya Péter

KÖNYVTÁROSOK: Bácskai-Horváth Hajnalka, Boros Gergely, Gönczné Dr. Szöllősy Orsolya

ISMERTETÉSE: Intézményünk nyilvános könyvtári szolgáltatásokat biztosító egyházi szakkönyvtár. Elsődleges feladata a piarisztikumok, vagyis a piarista intézmények és a rendtagok nyomtatott, elektronikus és audiovizuális kiadványainak, valamint a rend szellemiségére, intézményeire és tagjaira vonatkozó irodalom teljes körű gyűjtése és szolgáltatása.

A könyvtár segíti a piarista rendre vonatkozó tudományos kutatásokat, bemutatja a nagyközönség számára a rend történetét, életét és a magyar művelődésben betöltött szerepét. A Központi Könyvtár látja el a budapesti Piarista Gimnázium diákkönyvtári feladatait is. Látogatócsoportok számára könyvtár- és múzeumpedagógiai foglalkozások keretében mutatja be a rend történetét, a könyvtár értékes dokumentumait.

Állománya kb. 200 000 kötet, és 5000 kötet folyóirat, amely folyamatosan gyarapodik. A gyűjtemény magában foglal kb. 30 000 muzeális dokumentumot is, amelyek között sok unikális, a magyar kulturális örökség részét képező kultúrkinccs (kódex, ősnymtatvány, 16. századi nyomtatvány stb.) található. Mindezekről 2000 óta folyamatosan bővülő online katalógus áll rendelkezésre. A könyvtár állományát a hagyományos formák mellett digitalizálással és online-publikálással is az érdeklődők rendelkezésére bocsátja.

KÖNYVTÁROSOK (1918-TÓL): Friedreich Endre Sch.P. (1916–1952.01.29†); Jászai Rezső Sch.P. (igazgató, 1920–1937); Nyers Lajos (1952.05.01–1953.05.25†); Weiner Ferenc Sch.P. (1953–1971.07.23†); Sóczó Ferenc Sch.P. (1971–1974); László Mihály Sch.P. (1974–1989.02.13†); Somogyváry Gyula (1989.06.23–1996); Weidemann Krisztián (1992.09.01–1998.02.28); Stéhli Ferenc (1998–1999); Homor Ferenc (1999.12.01–2002.08.31); Stéhli Ferenc (2002/2003); **KÖNYVTÁRVEZETŐK (2003-TÓL):** Homor Ferenc (2003.03.17–2013.10.31); Baranya Péter (2013.11.01–)

PIARISTA REND MAGYAR TARTOMÁNYA KÖZPONTI LEVÉLTÁRA

Archivum Centrale Provinciae Hungariae Ordinis Scholarum Piarum

CÍM: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

TELEFON: +36-1-486-4485

E-MAIL: archivum@piarista.hu

HONLAP: <http://archivum.piarista.hu>

LEVÉLTÁROS: Dr. Koltai András

LEVÉLTÁROS-HELYETTES: Szekér Barnabás

MUNKATÁRS: Bozók Ferenc Sch.P.

TÖRTÉNETE: A levéltár a rendtartomány történeti gyűjtőlevéltára, amely a tartományfőnökség, a piarista rendházak, iskolák és szerzetesek tevékenysége során keletkezett történeti értékű iratokat gyűjti és teszi hozzáférhetővé, ezáltal dokumentálja a rend múltját és hozzájárul karizmájának megőrzéséhez. A magyarországi levéltári törvény (1995. évi 66. törvény) szerinti nyilvános magánlevéltár, ahol a kutatás saját szabályzat szerint biztosított.

Fölállítására 1692-ben került sor Privigyén, mikor a magyarországi piarista rendházak élére a generális önálló *commissarius generalis*-t nevezett ki Mösck Lukács (Lucas a S. Edmundo) személyében. Az őt követő vice-provinciálisok és provinciálisok alatt felgyűlt irattárat Cörver János provinciális 1757-ben Nyitráról Pestre költöztette. A 19. században a levéltár személyes irathagyatékokkal és egyes megszűnt rendházak iratanyagával bővült. Ezeket 1922-ben Jászai Rezső integrálta a levéltár korábbi rendszerébe, miután 1917-ben a levéltár is új helyet kapott az új budapesti piarista rendház félemeletén.

A kommunista diktatúra alatt, 1953-ban a budapesti piaristáknak ki kellett költözniük Váci utcai épületükből, de a levéltár 1961-ig helyén maradt, majd a Szent István bazilika sekrestyéje fölötti termekbe szállították. Mivel ez mind az iratok, mind a kutatók számára alkalmatlannak bizonyult, 1978-ban a levéltár Mikszáth Kálmán téri piarista gimnázium földszintjén, néhány udvarról nyíló szobában kapott helyet, majd 1985-től munka- és kutatószobával bővült. Itt a levéltári anyagot Csányi László piarista leltározta újra, külön a régi, levéltári rendezést (Vetus) és külön az azóta felgyűlt anyagot (Novum).

1994-től Koltai András levéltáros megkezdte a levéltár újrendezését. Miután a rend 2003-tól ismét használatba vette belvárosi házát (Piarista köz), 2011 júliusában a levéltár is visszaköltözött. A költözés során az addig nehezen áttekinthető rendszerű iratanyag új fonszerkezetben, fondonként, a törzsszámok rendjében került elhelyezésre. A levéltár 1998-tól számos rendtörténeti kiadvány szerkesztésében, megírásában vett részt.

2007 óta rendtörténeti könyvsorozatot ad ki „Magyarország piarista múltjából” címmel. Honlapján, amely 1999 óta működik (a magyarországi katolikus egyházi levéltárak közül elsőként), különféle rendtörténeti adattárak találhatóak, 2022 óta pedig lehetővé tette digitalizált iratainak (elsősorban az iskolai anyakönyveknek) elektronikus kutatását a matricula.hu felületen.

LEVÉLTÁROSOK (1918-TÓL): Keller János Sch.P. (1915–1920); Jászai Rezső Sch.P. (1920–1937); Perényi József Sch.P. (1937–1938.02.15†); Biró Imre Sch.P. (1938–1945); Friedreich Endre Sch.P. (1945–1952.01.29†); Nyers Lajos Sch.P. (1952.05.01–1953.05.25†); Balanyi György Sch.P. (megbízott kezelő 1952.02.06–1957); Weiner Ferenc Sch.P. (1957–1971.07.23†); Sóczó Ferenc Sch.P. (1971–1981); Csányi László Sch.P. (1981–1995); Koltai András (1994–)

PIARISTA MÚZEUM (BUDAPEST)

Museum Scholarum Piarium Budapestini

CÍM: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

TELEFON: +36-1-486-4455

E-MAIL: muzeum@piarista.hu

HONLAP: <http://muzeum.piarista.hu>

MÚZEUMVEZETŐ: Borbás Péter

TÖRTÉNETE: A múzeum a piarista rendházak nagy becsben tartott értékes tárgyait, valamint az egykori piarista tanárok művészeti és emléktárgyait őrzi és tartja nyilván. Gyűjteményi anyagát ókori és hadtörténeti emlékek, órák, érmek, bélyegek, festmények, metszetek, szobrok, domborművek, emléktárgyak, pipák, botok, pecsétnyomók, stb. alkotják. A saját raktárában őrzött tárgyakon kívül digitális leltárában nyilvántartja az egész magyar rendtartomány művészeti és muzeális emlékeit.

Alapítása 1917-ben történt, amikor az új budapesti piarista épületben a muzeális gyűjtemény külön termet és tárlókat kapott a II. (mai 3.) emeleten, a Dunára néző átjáróban. Az anyag rendezésével Höllrigl József nemzeti múzeumi őrzt bízták meg, majd 1924-től Simonides István piarista kezdte meg a leltárkönyv vezetését. A rendház kényszerű elköltözéskor, 1953-ban a Piarista Múzeum is átköltözött a Mikszáth Kálmán térre, ahol a külvilág számára viszonylag rejtetten vészelte át a diktatúra évtizedeit. A Váci utcai rendház újbóli elfoglalása után, 2011-ben a múzeum anyagát rejtő szekrények és dobozok egy 5. emeleti szobában találtak otthonra.

A múzeumnak állandó kiállítása egyelőre nincsen, de 2013-tól folyamatosan rendez időszaki kiállításokat eredeti, szépen fölújított tárlóiban, eleinte az 5. emeleten, majd 2015-től a budapesti Piarista Gimnázium 3. emeletén. A szélesebb közönség gyűjteményével a váci, kecskeméti, nagykani-

zsai múzeumokban (2014–2015), illetve a Szegedi Dóm Látogatóközpontjában (2022) megrendezett *Hitre, tudásra* című kiállításokon találkozhatott, a fókusz mindig a piaristák ottani jelenlétének emlékeire kiállítva. A múzeum anyagának legnagyobb szabású bemutatkozása a Budapesti Történeti Múzeumban 2017/2018-ban rendezett hasonló című kiállítás volt, amely a budapesti rendház és 400 éves magyarországi múltját demonstrálta. A múzeum – részben a koronavírus-járvány karanténjainak hatására – jelen van a digitális térben is saját virtuális kiállításokkal (Facebook), illetve a Magyar Nemzeti Digitális Archívum (MaNDA) és az Europeana online felületein.

Kihasnálva azt az előnyt, hogy múzeumunk iskolában működik, rendszeresen tartunk múzeumi órákat, szakköröket. Ezáltal megvalósítjuk azt, ami a történelmi emlékeket, pénzerméket gyűjtögető egykori piaristákat is vezethette: legyen a történelem kézzelfogható a diákok számára.

A MÚZEUM ŐREI/GONDOZÓI/IGAZGATÓI (1917-TŐL): Szölgyémy János Sch.P. (kormánysegéd/asszisztens, pénztáros, 1917-1923); Simonides István Sch.P. (igazgató 1923/1924, gondozó 1924–1933.07.26†); Balanyi György Sch.P. (gondozó 1933/1934); Mátray János Sch.P. (gondozó 1934-1941, igazgató 1941-1963.04.02); Mészáros Imre Sch.P. (igazgató 1963.04.03-1973, gondozó 1973–1989.01.28†); Benkő Andor Sch.P. (felügyelő 1989–2003, őr 2003–2006); Borián Tibor Sch.P. (gondnok, 2006–2011); Borbás Péter (kezelő 2011–2018, vezető 2018–)

Kecskemét

Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye

KECSKEMÉTI RENDHÁZ (A SZENTHÁROMSÁG TISZTELETÉRE)

Domus Kecskemétiensis ad SS. Trinitatem

ALAPÍTÁSI ÉV: 1715

CÍM: 6000 Kecskemét, Jókai u. 1.

TELEFON: +36-76-506-912, +36-76-481-603

ADÓSZÁM: 18359282-2-03

HÁZFŐNÖK: Nagy Attila Sch.P.

E-MAIL: nagy.attila@piarista.hu

A RENDHÁZ TAGJAI: Balogh Tamás, Diószegi Lajos, Futó Béla (Baja), Görbe László, Holczer József, Kovács András, Lengvári Csaba, Nagy Attila, Nyeste Pál, Sárközi Sándor (Kolozsvár), Szabó Dániel

TÖRTÉNETE: A piaristák 1715 januárjában telepedtek meg Kecskeméten. Első lakóhelyük a Mária Kongregáció házában (a későbbi színház helyén) volt, majd 1724-ben beköltöztek saját, újonnan épült házukba, amelyek földszintje iskolaként, emelete lakóhelyként szolgált. Ezt a tanárok és diákok számának emelkedésével párhuzamosan, a 19. század végéig folyamatosan bővítették. Közösségük eleinte rezidenciának (*residencia*) számított,

majd 1728-ban teljes jogú rendházzá (*domus*) vált, amelynek élén már nem előljáró (*superior*), hanem házfőnök (*rector*) állt.

A kecskeméti piaristák is elsősorban a rend szokásos szolgálatait végezték: tanítottak a gimnáziumban, és a diákok lelki életét vezették külön isztentiszteletekkel (*oratorium*), ájtatosságokkal, gyóntatással. Ezen felül a rendház fontos szerepet játszott a rendtagok nevelésében: 1731-től hátsó, kertre néző szárnyában nyílt meg a magyar rendtartomány második noviciátusa, majd miután 1848-ban véglegesen bezárt, 1859-től 1935-ig itt tanultak a rend gimnáziumába járó növendékei, a studensek. A rendházhoz tartozó gazdaság fontos szerepet töltött be a rendtartomány fönntartásában. Fénykorát Pozsgay Rezső házfőnök, majd gazdasági felügyelő idejében élte (1920–1939), aki a homoki gazdálkodás szakértője és a helyi gazdák atyai jóbarátja volt.

A 20. században a rendház többször is költözött. Miután elkészült a gimnázium új épülete, 1934-ben a piaristák a régi gimnáziumba (a templomtól délre) költöztek, a megszűnt stúdium földszinti helyiségeit (a templomtól északra) pedig 1936-ban konyhává és ebédlővé alakították. A gimnázium és a konviktus államosításakor, 1948-ban olyan megállapodás született, hogy az akkor konviktusként használt rendházi szárny (a templomtól északra) helyett az akkor rendháznak használt régi gimnázium (a templomtól délre) került állami tulajdonba, így a régi rendházi szárny (a templomtól északra) visszakapta eredeti funkcióját. Ugyanakkor Péteri József váci püspök a piarista templomot a Jókai utcától és a Rákóczi úttól északra fekvő városrész plébániatemplomává tette. Így ettől kezdve a kecskeméti piaristák tevékenysége az iskolai oktatás, a diákoththoni munka és a plébániai lelkipásztorkodás, hitoktatás között oszlik meg.

HÁZFŐNÖKÖK (1918-TÓL): Brach József (1918–1920); Pozsgay Rezső (1920–1931); Orbán János (1931–1937); Szomolányi József (1937–1943); Karl János (1943–1944.10.15); Mészáros Imre (ideiglenesen 1944.10.25–1945.08); Németh Jenő (a *Virgine Dolorosa*) (1945.09–1947); Nagy Vince (1947–1949); Eröss József (1949.01.25–1950); Nagy Miklós (1950–1958); Szőnyi László (1958–1964.09.15); Jochs József (1964.09.15–1969.03.27†); Halász József (1969–1976); Veszprémi Tibor (1976–1982); Tuba Iván (1982–1988); Etele György (1988–1991); Bocsa József (1991–1999); Dósai Attila (1999–2003); Czeglédi Zsolt (2003–2010); Szabó István (2010–2017); Nagy Attila (2017–)

PIARISTA GIMNÁZIUM, KOLLÉGIUM, ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

RÖVID NÉV: Kecskeméti Piarista Iskola

ALAPÍTÁSI ÉV: 1715 (az általános iskola újraalapítva 1993-ban)

CÍM: 6000 Kecskemét, Piaristák tere 5.

HONLAP: <http://kecskemet.piarista.hu>

E-MAIL: titkarsag@kecskemet.piarista.hu

OM-AZONOSÍTÓ: 027949

ADÓSZÁM: 19040365-2-03

IGAZGATÓ: Mikulás Domonkos

E-MAIL: igazgato@kecskemet.piarista.hu

IGAZGATÓHELYETTES: Gyurcsányi Emília

HELYI BITT FELELŐS: Gere Lajosné

E-MAIL: gerene.zsuzsa@kecskemet.piarista.hu

Gimnázium

CÍM: 6000 Kecskemét, Piaristák tere 5.

TELEFON: +36-76-506-912

E-MAIL: gimnazium@kecskemet.piarista.hu

INTÉZMÉNYEGYSÉG-VEZETŐ: Gere Lajosné

Általános iskolai felső tagozat

CÍM: 6000 Kecskemét, Czollner tér 3-5.

TELEFON: +36-76-416-418

E-MAIL: felsotagozat@kecskemet.piarista.hu

INTÉZMÉNYEGYSÉG-VEZETŐ: Szakál Ferenc Pál

Általános iskolai alsó tagozat

CÍM: 6000 Kecskemét, Piaristák tere 5.

TELEFON: +36-76-506-912

E-MAIL: alsotagozat@kecskemet.piarista.hu

INTÉZMÉNYEGYSÉG-VEZETŐ: Szakál Ferenc Pál

Óvoda

CÍM: 6000 Kecskemét, Czollner tér 3-5.

TELEFON: +36-76-416-418

E-MAIL: ovoda@kecskemet.piarista.hu

ÓVODAVEZETŐ: Szabó Krisztina

Kollégium

CÍM: 6000 Kecskemét, Jókai utca 1.

TELEFON: +36-30-8249-012

E-MAIL: kollegium@kecskemetspiarista.hu

KOLLÉGIUMVEZETŐ: Ábel István

TÖRTÉNETE: A gimnáziumot Koháry István országbíró, Kecskemét egyik földesura alapította. 1714-ben 30 ezer forintot adott át a piarista rendnek, hogy abból latin nyelvű gimnáziumot létesítsen, és fölépítse a szükséges épületeket. A piaristák 1715 februárjában kezdték meg a tanítást a gimnázium alsó két osztályában, a katolikus elemi iskola épületében (a ferences kolostor mellett). Saját házuk (rendház és iskola) első része 1724-ben készült el a Déllő-tó partján. Ekkor nyílt meg a harmadik és negyedik osztály, majd a gimnázium a felső két osztály megnyitásával 1754-ben vált teljessé, a piarista telek északi végében emelt külön épületben.

A 19. századtól a gimnázium fejlesztését a kecskeméti katolikus egyházközség vállalta magára, amely 1825 és 1832 között a piarista templom déli oldalához új iskolaépületet emeltetett, a túloldalon álló rendház arányait követve.

Az 1848/1849. évi szabadságharc után, 1850-től bevezetett új középiskolai rendhez (*Entwurf*) igazodva, a kecskeméti gimnázium 1850/1851-től négyosztályos magyar nyelvű gimnáziummá szűkült, de az egyházközség anyagi támogatásával 1859 és 1862 között nyolcosztályossá fejlődött. Ettől kezdve itt tanultak a rend gimnazista korú növendékei, a studensek is, akik jelentősen hozzájárultak az iskola színvonalának emelkedéséhez. Az iskolaépület 1860/1861-ben, 1888-ban és 1893/1894-ben újabb szakaszokkal bővült, de az évek során ez is szűknek bizonyult, így 1930 és 1933 között az egyházközség Hüttl Dezső terve szerint új, neobarokk, tornyos gimnáziumot emelt a piarista templom előtti téren. Ezt követően a régi iskolaépületbe (a templomtól délre) a rendház költözött. Ugyanakkor, az 1935-ben végleg megszűnt stúdium helyén (a templomtól északra) 1934-ben diákkotthon (fiúkonviktus) nyílt.

A második világháború alatt, 1942 nyaratól egészen 1947 tavaszáig az új gimnáziumban magyar majd orosz katonai kórház működött. Ezalatt a tanítás a református újkollégiumban, majd az angolkisasszonyoknál folyt (1944/1945-ben az összes kecskeméti gimnáziummal összevontan). 1946/1947-től az intézmény általános iskolai alsó osztályokkal bővült a rendház földszinti termeiben, főként az angolkisasszonyok elemi iskolájának átengedett fiútanulóiból.

1948-ban a kommunista hatalom az egész iskolát és a konviktust is államosította. Az állami gimnázium Katona József néven működött (1949-től összevonva a szintén államosított, református gimnáziummal), de 1950-től, az állam és egyház közötti, kikényszerített „megegyezés” után újra indul

hatott a piarista gimnázium, négy évfolyamon, diákothonnal. Utóbbi célra a rend a régi gimnáziumi épületet (a templomtól délre) is visszakarta (azonban emeletét 1957-ig a Megyei Tanács irodái foglalták el). Az új gimnáziumi épület nyugati oldalát azonban az állami Jókai Mór Általános Iskola használta. A gimnázium és a diákothon tanári és prefektusi karát fiatal, de már tapasztalt piaristák alkották, akik önfeláldozó munkával színvonalas katolikus iskolát teremtettek a diktatúra legsúlyosabb évtizedeiben is. A rendház mögötti diákebédő is főként a tanárok és diákok önkéntes munkájával készült el 1971-ben.

A diktatúra bukása után, 1993-ban a piarista rend átvette az épületében működő állami általános iskola fenntartását, így a piarista iskola 12 osztályos, alsóbb szintjein koedukált intézménnyé bővült. 2012-ben az angolkiasszonyok is átadták a Ward Mária Leánygimnázium fenntartását és Czollner téri épületeit a piarista rendnek. Az egyesült, közel 1000 fős oktatási intézmény 5-8. évfolyamai a Czollner téren működnek. Ugyanitt, a nővérek korábbi rendházának jelentős átalakításával 2014-ben piarista óvoda is indult.

IGAZGATÓK (1918-TÓL): Brach József Sch.P. (1914–1919); Simonides István Sch.P. (1919–1923); Niklos János Sch.P. (1923–1928); Csósz László Sch.P. (1928–1931); Orbán János Sch.P. (1931–1937); Szomolányi József Sch.P. (1937–1943); Karl János Sch.P. (1943–1944); Mészáros Imre Sch.P. (egyesített városi gimnázium, 1944–1945); Németh Jenő (a Virgine Dolorosa) Sch.P. (1945–1948); Mészáros Imre Sch.P. (általános iskolai igazgató, 1946–1948); **ÁLLAMOSÍTÁS (1948) / ÚJRAINDULÁS (1950)** Ifju Sebestyén Sch.P. (1950–1969, betegszabadsága alatt Szoboszlay András megbízott igazgató 1955–1957, 1959/1960); Gulyás István Sch.P. (1969–1975); Lukács László Sch.P. (1975–1984); Ruppert József Sch.P. (1984–1991); Farkas István Sch.P. (1991–1995); Futó Béla Sch.P. (1995–1999); Szabó István Sch.P. (1999–2007); Nagy Attila Sch.P. (2007–2017); Mikulás Domonkos (2017–)

NEVES PIARISTA TANÁRAI: Horányi Elek (1736–1809) irodalomtörténész; Simai Kristóf (1744–1833) drámaíró, nyelvész, gasztronómus; Pivár Ignác (1843–1905) gyógypedagógus; Laczkó Dezső (1860–1832) geológus; Tomek Vince (1892–1986) teológus, rendfőnök (generális); Lukács László (1936–2023) teológus, irodalomtörténész, szerkesztő.

NEVEZETES DIÁKJAI: Katona József (1791–1830), drámaíró; Táncsics Mihály (1799–1884), író, publicista; Klapka György (1820–1892), honvédtábornok; Csemegi Károly (1826–1899) jogtudós; Kovács Sándor (1893–1972) szombathelyi püspök; Belon Gellért (1911–1987) püspök, író; Pásztor Lajos (1913–1997) történész, vatikáni levéltáros; Homoki Nagy István (1914–1979) természetfilm-rendező; Teres Ágoston SJ (1931–2007) csillagász.

PIARISTA KISPAPKÉNT (STUDENS) JÁRTAK IDE: Kornis Gyula (1885–1958) filozófus; Balanyi György (1886–1963) történész; Sík Sándor (1889–1963), költő,

irodalomtörténész; Öveges József (1895–1979), fizikus; Lénárd Ödön (1911–2003) az Actio Catholica kulturális titkára.

KECSKEMÉTI SZENTHÁROMSÁG PIARISTA PLÉBÁNIA

ALAPÍTÁSI ÉV: 1948.

CÍM: 6000 Kecskemét, Jókai u. 1.

TELEFON: +36-76-485-912

HONLAP: <http://www.piaristaplebania.hu>

ADÓSZÁM: 19973265-1-03

PLÉBÁNOS: Nyeste Pál Sch.P.

TÖRTÉNETE ÉS LEÍRÁSA: Az Alföld egyik legszebb barokk emlékéét 1729-ben kezdték építeni Demka Sándor házfőnök irányítása alatt. A szentélyt és az altemplomot 1735-ben már használatba is vették. 1742-ben befejezték a templomtér boltozását, 1745-re felépítették az orgonakarzatot. Tervezőjét és kivitelezőjét név szerint nem ismerjük, de bizonyos, hogy a pesti kőművescéh valamelyik képzett tagja volt, aki jól ismerte a dunai barokk iskola stílárís sajátosságait. A tornyot 1764 /1765-ben Peithmüller József pesti mester emelte (elvetve az eredeti, kéttornyos tervet) és azt követően készültek el a homlokzati szobrok is.

A templom homlokzatát íón fejezetű pilaszterek tagolják három függőleges sávra. A gazdagon díszített, erkélyes kapuzat Conti Lipót Antal pesti mester műve (1747/1748). Belső terének sajátossága az altemplom fölé emelt szentély, amely a barokk korszakban páratlan megoldás. Az altemplom talán a Szent Sír kultuszával állhat összefüggésben. A főoltárkép Mária mennybevitelét és az őt fogadó Szentháromságot jeleníti meg. Christoph Tausch jezsuita mester műve eredetileg a privigyei piarista templomba készült az 1710-es években. A teljes oltárral és a szószékkel együtt 1747-ben szállították át Kecskemétre, mert témája az itteni templom Szentháromság titulusának is megfelelt.

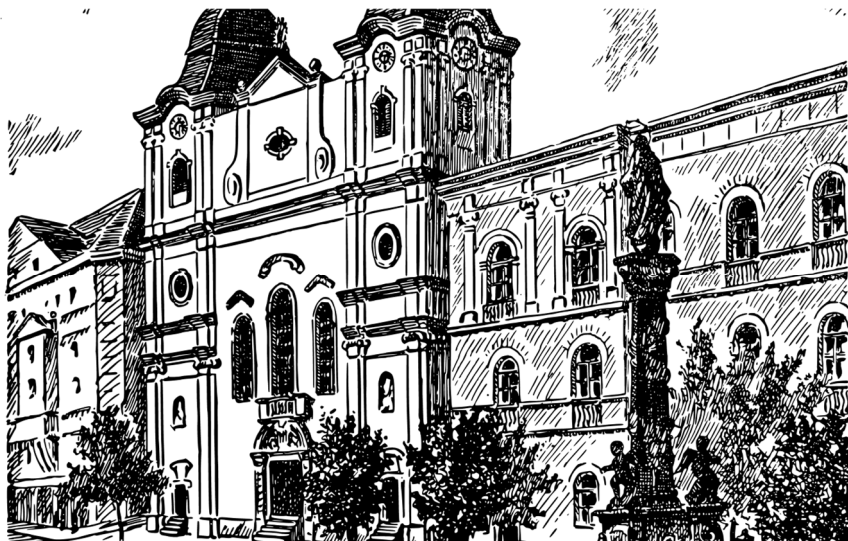
A templomban tíz mellékoltár van, amelyek 1742 és 1756 között készültek. A diadalív alatt áll a Kegyes Iskolák királynéja és Kalazanci Szent József oltára. Utóbbin egy őrangyal zsinóros dolmányba öltözött nemes úrfit (a helyi hagyomány szerint a Koháry család egy tagját) vezet a szent elé. A templomhajóban az evangéliumi oldalon (balra) a tizennégy segítő szent és Nepomuki Szent János, a leckeoldalon (jobbra) pedig Szent Anna, a Pásztorok és Szent Vendel oltára található (amely a többinél későbbi, az 1770-es évekből való). Utóbbiak a templomot látogató kecskeméti pásztoremberekhez kötődnek. A Pásztorok oltárán az ismeretlen művész Jézus születése mellett az oltárt alapító bajszos magyar pásztorokat is megörökítette. A bejárat melletti toronykápolnák oltárait a nagyszombati könnyező Mária-kép és a Szenvedő Krisztus (Szent Kereszt) tiszteletére szentelték, a

sekrestye oltárán pedig a sümegi pieta-kegyszobor festménymásolata található.

A templom 1948 óta plébániai központ. A piarista plébánia megalapítására 1948-ban, a közoktatás államosítása után került sor. Pétery József váci püspök e lépése biztosította, hogy a rend tagjai lelkipásztori munkát végezhesenek a városban, és rendházuk elkerülje a lefoglalást. A korszak lehetőségeihez képest virágzó plébánia éléről – éppen „túlzott sikeressége” miatt – a kommunista egyházügyi hatóság 1958-ban eltávolította Eröss Józsefet, és a rendszerhez igazodó világi papot nevezett ki a helyére. Csak húsz évvel később kapott ismét piarista rendtag plébánosi kinevezést Tóth Géza személyében.

PLÉBÁNOSOK: Eröss József Sch.P. (1948–1958.05.04); Mészáros Imre Sch.P. (helyettes 1958.05.04–1958.09.15); Bagó István (1958–1962); Marosszéki Ferenc (1962–1965); Kemény Lajos (1965–1969); Bátorfi Béla (1969–1978); Tóth Géza Sch.P. (1978–2003); Fórián-Szabó Zoltán Sch.P. (2003–2015.11.23); Szabó István Sch.P. (helyettes 2015.11.23–2016); Görbe László Sch.P. (2016–2023); Nyeste Pál Sch.P. (2023–)

 IHS

Nihil Christo

dedisti,

si totum cor

illi non dedisti.

Kolozsvár

Gyulafehérvári Főegyházmegye

KOLOZSVÁRI PIARISTA MISSZIÓ

Missio claudiopolitana

ALAPÍTÁSI ÉV: 1776 (újraalapítva 2022-ben)

CÍM: Románia, 400095 Cluj-Napoca, str. Iuliu Maniu nr. 2, ap. 6.

TELEFON: +40-770-261-852; +40-752-016-396

MISSZIÓVEZETŐ: Molnár Lehel Sch.P.

A MISSZIÓ TAGJAI: Molnár Lehel, Sárközi Sándor

TÖRTÉNETE: A kolozsvári jezsuita kollégiumot, amelyet Báthori István erdélyi fejedelem alapított (1573), a Jézus Társaság feloszlata után, 1776-ban Mária Terézia bízta a piarista rendre. A szerződés szerint a piaristák átvették a volt jezsuita akadémia filozófiai stúdiója, gimnáziuma, a nemesi konviktus és a Szent József-konviktus (Báthori–Apor-szeminárium) vezetését, és elvállalták az 1724-ben épült akadémiai templom (Erdély első barokk temploma) gondozását is. Rendházuk a korábbi nemesi konviktusban (Egyetem utca 7-9) kapott helyet, de ez is – csakúgy mint az általuk használt többi épület – az Erdélyi Római Katolikus Státus tulajdonában maradt.

Az akadémia (liceum) jogi, teológiai és orvosi (sebészeti) karral is rendelkezett, de ezeken nem piaristák tanítottak, csak hallgatóik lelkipásztori gondozását látták el. A teológiai stúdium 1787-ben Gyulafehérvárra költözött, majd a 19. század közepén a liceum további darabokra hullott: a jogi

stúdiumot Szebenbe költöztették, az orvosi intézetként önálló sodott, a filozófiai képzés pedig összeolvadt a gimnáziummal, amely továbbra is a piaristák kezében maradt. Az immár nyolc évfolyamos gimnáziumban 1851-ben tartották meg az első érettségi vizsgát.

Kolozsváron nyílt meg 1894-ben, egy Farkas utcai házban a rendtartomány teológiai és tanárképző főiskolája, a Kalazantinumot, amely 1916-ig, a budapesti Kalazantinummal való egyesítéséig fogadta a helyi egyetemen tanuló tanárjelölt piarista növendékeket.

1918-ban Kolozsvár román megszállás alá került, de a gimnázium a Státus tulajdona maradt, így a piaristák továbbra is magyarul taníthattak benne, sőt megtartották az internátusokat és a templomot is. Kolozsvár lett az 1925-ben megalakult romániai rendtartomány központja, ahol rendi növendékek képzésére újra felállították a Kalazantinumot is. 1941-ben a város három évre visszakerült Magyarországhoz, a rendház pedig a magyar provinciához.

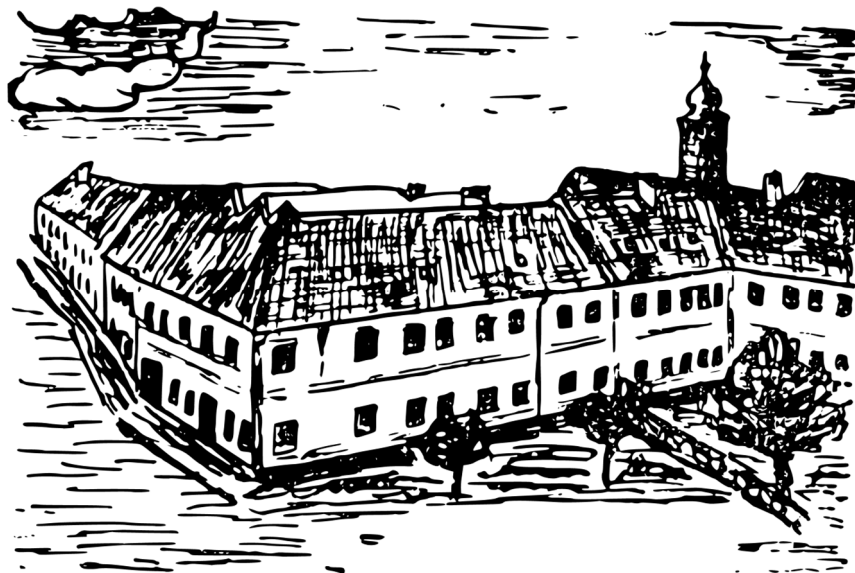
A romániai kommunista hatalomátvétel után 1948-ban a piarista gimnáziumot államosították, bár magyar jellege megmaradt (1998 óta Báthori István Elméleti Líceum néven működik). Mivel ekkor a Státus épületeit is államosították, a rendház tagjainak ki kellett költözniük. Néhányan azonban nem hagyták el a várost. Biró Vencel (†1962) tartományfőnököt a plébános fogadta be, és nála lakott elődje, Visegrádi Lajos (†1952) is. Uitz Mátyást (†1962) egy ismerőse, Cservény Albint (†1973) testvére fogadta be. Saját lakásában élt 1954-től Simon Tamás (†1990), az utolsó házfőnök, aki 1988-ig a piarista tempom igazgatója volt, 1981-től Simon István (†1995), aki 1984-től a romániai rendtartomány megbízott vezetője volt, valamint a fordultatos életű Denderle József (†2002), aki az utolsó kolozsvári piaristaként halt meg. Mindannyian lelkipásztori tevékenységet folytattak a kolozsvári templomokban, főként a piarista templomban.

A piaristák 2007 szeptemberében jelentek meg újra Erdélyben. Kállay Emil és Sárközi Sándor Csíkszeredába költöztek, hogy az ott kialakított Piarista Tanulmányi Házban lelki és szellemi lehetőségeket, programokat kínáljanak a helyi és távolabbi diákoknak. Bekapcsolódtak a katolikus Segítő Mária és az állami Márton Áron Gimnázium diákjainak lelki gondozásába. 2015-től Sárközi Sándor maradt a stáció egyedüli tagja.

A misszió 2022-ben Kolozsvárra költözött, és Molnár Lehellal bővült, aki egyetemi lelkész lett. Emellett mindketten részt vesznek a Báthory István Elméleti Líceum lelki életének alakításában is.

HÁZFŐNÖKÖK (1918-TÓL): Rietly Károly (1912–1919); Visegrádi Lajos (1919–1922); Patay József (1922–1925); Fertetics István (1925/1926); Visegrádi Lajos (1926–1934); Dutschak András (1934–1940); Visegrádi Lajos (1940–1945.09.05); Uitz Mátyás (1945.09.05–1947); Simon Tamás (1947–1948)
ÁLLAMOSÍTÁS (1948)

Mosonmagyaróvár

Győri Egyházmegye

MOSONMAGYARÓVÁRI RENDHÁZ (KALAZANCI SZENT JÓZSEF TISZTELETÉRE)

Domus Mosonmagyaróváriensis ad S. Josephum Calasantium

ALAPÍTÁSI ÉV: 1739 (újraalapítva 2001-ben)

CÍM: 9200 Mosonmagyaróvár, Fő u. 4.

TELEFON: +36-96-576-475

ADÓSZÁM: 18511983-1-08

HÁZFŐNÖK: Radnics Zoltán Sch.P.

E-MAIL: radnics.zoltan@piarista.hu

A RENDHÁZ TAGJAI: Adamát Lajos, Czeglédi Zsolt, Farkas István, Radnics Zoltán

TÖRTÉNETE: A piaristák 1739 novemberében telepedtek meg Magyaróváron, a Zsidanics Istvántól kapott fő utcai házban, amelyek földszintje iskola-ként, emelete lakóhelyként szolgált. Közösségük eleinte rezidenciának (*residencia*) számított, és csak 1808-ban vált teljes jogú rendházzá (*domus*), amelynek élén már nem előjáró (*superior*), hanem házfőnök (*rector*) állt.

A magyaróvári piaristák is elsősorban a rend szokásos szolgálatait végezték: tanítottak a gimnáziumban, és a diákok lelki életét vezették külön istentiszteletekkel (*oratorium*), ájtatosságokkal, gyóntatással. Miután 1948-

ban a kommunista hatalom iskolájukat államosította, a piaristák a környékbeli plébániákon, templomokban vállaltak lelkipásztori munkát, egészen 1950. június 18-ig, amikor éjszaka mindannyiukat Újhatvanba deportálták.

A diktatúra bukása során, 1994-ben költözött vissza a városba az első piarista, Pályi Gábor, aki átvette az iskola igazgatását. A rendház formálisan 2001-ben alakult újjá, három szerzetessel, akik a Habsburg-ház emeletén alakították ki lakóhelyüket. Az iskolai oktatás mellett tevékeny lelkipásztori munkát végeznek saját kápolnájukban és a környékbeli templomokban is.

HÁZFŐNÖKÖK (1918-TÓL): Biró Imre (1918–1920); Németh Jenő (a S. Emerico) (1920–1928); Mátray (Mátrai) János (1928–1934); Schmidt Mihály (1934–1940); Agárdy Gyula (1940–1943); Bozi Ferenc (1943–1949.01.25); Nagy Vince (1949.01.25–1950) **ÁLLAMOSÍTÁS (1950.06.18) / ÚJRAINDULÁS (2001)** Sárközi Sándor (2001–2006); Farkas István (fiókrendház elöljárója 2006–2013, házfőnök 2013–2019); Nyeste Pál (2019/2020); Futó Béla (2020/2021); Radnics Zoltán (2021–)

PIARISTA GIMNÁZIUM, ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

RÖVID NÉV: Mosonmagyaróvári Piarista Iskola

ALAPÍTÁSI ÉV: 1739 (1990, 1994-től vette át a rend).

CÍM: 9200 Mosonmagyaróvár, Fő u. 4.

TELEFON: +36-96-576-477

E-MAIL: bazis@movar.piarista.hu

HONLAP: <http://mosonmagyarovar.piarista.hu>

OM-AZONOSÍTÓ: 030502

ADÓSZÁM: 18528886-2-08

IGAZGATÓ: Nyerges-Zombó Katalin

HELYI BITT FELELŐS: Kustánné Enzsel Katalin

E-MAIL: kustanne.katalin@movar.piarista.hu

TÖRTÉNETE: Moson megye első gimnáziumát Zsidanics István megyei adószedő alapította. 1736-ban kelt végrendeletében magyaróvári házát, valamint 10 000 forintos alapítványt hagyott a piarista rendre. A piaristák 1739 novemberében kezdték meg a tanítást a gimnázium alsó négy osztályában. A felső két osztály megnyitásával a gimnázium 1760-ban vált teljessé. A közeli Pozsony és Győri iskoláinak közelsége többször is a végleges megszűnés fenyegette. Mivel a II. József császár által bevezetett kötelező tandíj miatt csak 22 diákja maradt, a Helytartótanács 1788-ban bezáratta, de a megyei és városi hatóságok szorgalmazására 1799-ben újból megnyílt, és 1801-re teljes, hat osztályos gimnáziummá fejlődött.

A 1848/1849. évi szabadságharc után, 1850-ben a császári kormányzat ismét bezáratta, majd új középiskolai rendhez (Entwurf) igazodva, 1854-ben négyosztályos algimnáziumként nyílt meg, majd állami támogatással 1911 és 1915 között nyolc osztályos főgimnáziummá fejlődött. Az évek során a régi épületek egyre szűkösebbnek bizonyultak, ezért a városi tanács 1924-től a szomszédos régi városháza épületében adott helyet egyes osztályoknak és szertáraknak, de a komolyabb épületbővítés elmaradt.

Az intézményhez 1945-től Piarista Diákotthon (fiúkonviktus) is tartozott, a gimnáziumba pedig lányokat is fölvettek, ha nem is nagy számban. 1946/1947-től általános iskolai alsó osztályokkal bővült, amelyek a régi városháza helyeiben működtek.

1948-ban a kommunista hatalom az egész iskolát és a konviktust is államosította. Az állami gimnázium Kossuth Lajos néven működött tovább.

A diktatúra bukása során, 1990 nyarán Németh László mosoni plébános kérésére a régi városi tanács átadta az egykori piarista épület egy részét az egyházközségnek, amely ott áldozatkész pedagógusok és szülők segítségével Keresztény Általános Iskolát nyitott (1-7. osztályokkal). Az iskola folyamatosan bővült, 1993-tól már gimnáziumi osztályai is voltak. Fönntartását és vezetését 1994-ben vette át a piarista rend, amely visszakapta a teljes épületet, az 1960-as években épült új szárnyal és tornateremmel együtt, valamint kárpótlási pénzből megvásárolta a szomszédos Habsburg-házat is.

Az épület azonban így is szűknek bizonyult. Bár 2018-ban tervek készültek egy új helyen álló új épületre, végül az eredeti telek bővítése vált lehetővé azzal, hogy 2021-ben a kormány átadta a piarista rendnek a régi városháza épületét (Városház utca 4.) is, amelyet addig a Győr-Sopron-Moson Megyei Levéltár városi fiókleveletára használt.

Az iskola olyan értelemben is bővült, hogy 2016 szeptemberétől tagintézményévé vált a hédervári óvoda és a Timaffy László Tagiskola, amelyeknek fenntartását a piarista rend vette át.

IGAZGATÓK (1918-TÓL): Biró Imre Sch.P. (1918–1920); Németh Jenő (a S. Emerico) Sch.P. (1920–1928); Mátray (Mátrai) János Sch.P. (1928–1934); Schmidt Mihály Sch.P. (1934–1940); Agárdy Gyula Sch.P. (1940–1943); Bozi Ferenc Sch.P. (1943–1948); **ÁLLAMOSÍTÁS (1948) / ÚJRAINDULÁS (1990)** Thiesz Józsefné (Angéla, 1990–1994); Pályi Gábor Sch.P. (1994–2002); Farkas István Sch.P. (2002–2004); Sárközi Sándor Sch.P. (2004–2006); Farkas István Sch.P. (2006–2013); Vereb Zsolt Sch.P. (2013–2019); Zsódi Viktor Sch.P. (2019–2023); Nyerges-Zombó Katalin (2023–)

NEVES PIARISTA TANÁRAI: Windisch (Vashegyi) Alajos (1812–1875) igazgató; Ivánfi Ede (1821–1900) történész, Moson vármegye monográfusa; Peck Ágoston (1823–1887), biológus, Moson vármegye monográfusa; Nagy Jó-

zsef (1882–1962) fizikus; Darnay-Dornay Béla (1887–1965) történész, műzeumigazgató

NEVEZETES DIÁKJAI: Alber János Sch.P. (1753–1830) biblikus, egyetemi tanár; Mednyánszky László (1819–1849) honvédőrnagy; Bubics Zsigmond (1821–1907) kassai püspök, történész; Flesch Károly (1873–1944) hegedűművész; Szombathelyi Ferenc (1887–1946) honvéd vezérezredes; Kovács K. Zoltán (1924–2008) mezőgazdász, politikus

Timaffy László Tagiskola

CÍM: 9178 Hédervár, Arany János utca 1.

TELEFON: +36-96-259-448

E-MAIL: timaffytagiskola@movar.piarista.hu

TAGINTÉZMÉNY-VEZETŐ: Seresné Domina Teréz

TÖRTÉNETE: A szigetközi Hédervár község római katolikus iskolamesterét már 1634-ben említette egy egyházlátogatási jegyzőkönyv. Az iskolát, amely a templomtól jobbra állt, 1862-ben újjáépítették, és ott kapott helyet a kántortanítói lakás is. Ezzel párhuzamosan 1946-ban egy állami általános iskola és népi kollégium is létrejött a Khuen-Héderváry család államosított és kifosztott kastélyában. Az állami iskolának eleinte csak felső tagozata volt, mivel az alsósok a katolikus iskolába járhattak. Utóbbit 1948-ban államosították, és az összevont általános iskola a kastélyban folytatta működését. Élére Márnai (Mann) Miklós, az állami iskola addigi megbízott igazgatója került (és maradt 1977-ig), aki 1953-tól a község kommunista párttitkára volt. (Eközben, 1951-ben a népi kollégium megszűnt.)

Az iskolai funkció nem kedvezett a kastély állapotának. A Vadásztermet például tornateremmé, a kápolnát pedig mosléktárolóvá alakították. Ezért végül a kastélyt a községi tanács 1983-ban átengedte a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja számára, és a kárpótlásként kapott 15 millió forintos összegből épült föl 1983 szeptemberére az iskola modern, máig használt épülete az Arany János utcában, nyolc tanteremmel és tornateremmel. Tervei a Győr-Sopron megyei Tanácsi Tervező Vállalatnál készültek.

Az iskola 2004 óta viseli Timaffy László néprajzkutató nevét. 2011-től az öt környékbeli község (Darnózséli, Dunaremete, Hédervár, Kisbodak, Lipót) által létrehozott Szigetköz Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola része volt. Fenntartását 2016-ban, Szabóné Németh Ágnes hédervári polgármester kezdeményezésére vette át a Piarista Rend Magyar Tartománya, a vele közös telken lévő óvodával együtt. Ekkor mindkét intézmény a mosonmagyaróvári piarista iskola tagintézménye lett, az iskola vezetésére pedig Kiszelka Mariann kapott felkérést. Mivel korábban sem a pedagógusok, sem a diákok többsége nem volt elkötelezetten katolikus, a fenntartó-

váltást követően különleges figyelmet kívánt, hogy kialakítsák az iskola hitéletét, katolikus értékrend szerinti működését.

Napsugár Tagóvoda

CÍM: 9178 Hédervár, Árpád u. 9.

TELEFONSZÁM: +36-96-283-261

MOBIL: +36-30-786-9755

E-MAIL: ovoda@movar.piarista.hu

TAGÓVODA-VEZETŐ: Tóthné Göndöcs Annamária

TÖRTÉNETE: Hédervár község első „kisedevő intézetét” gróf Viczay Károlyné Khuen Mária nyitotta meg 1836-ban Brunszvik Teréz budai Angyalkertjének mintájára. A tanító és felesége fizetését az uradalom fizette. Kettőtől hétéves korig vettek föl gyerekeket, hogy megóvják őket az „utcán-futkozástól, kutak, lovak, marhák s kocsik által történhető szerencsétlenségektől, s az erkölcsi elhagyatástól”, valamint megkönnyítsék szüleik munkába járását. A gyerekeket az olvasás, számolás és a hittan alapjaira is megtanították, hogy utána könnyebben kezdjék meg az iskolát. A grófnő órákat töltött el „naponként a kisedek közt, maga is tanítgatva s a szegényebbeket szükséges ruha-neműekkel ápolgatva”. Halála után, 1848-ban az intézet megszűnt.

Csak 1947-ben létesült újra óvoda Héderváron Somschich Klára óvónő kezdeményezésére, a kommunista irányultságú Magyar Nők Demokratikus Szövetsége támogatásával. 1952-ben állami óvoda lett, és az általános iskolának is otthont adó kastély földszintjére költözött. Önálló, máig használt épülete 1974 és 1976 között épült az Árpád utcában, a Győr-Sopron megyei Tanácsi Tervező Vállalat tervei szerint, a Duna-menti Termelőszövetkezetek Építőipari Önálló Közös Vállalkozása (TÖVÁLL) kivitelezésében.

Fenntartását 2016-ban, Szabóné Németh Ágnes hédervári polgármester kezdeményezésére vette át a Piarista Rend Magyar Tartománya, a vele közös telken lévő általános iskolával együtt. Ekkor mindkét intézmény a mosonmagyaróvári piarista iskola tagintézménye lett, az iskola vezetésére pedig Tóthné Göndöcs Annamária kapott felkérést.

PIARISTA ISKOLAKÁPOLNA (KALAZANCI SZENT JÓZSEF TISZTELETÉRE)

CÍM: 9200 Mosonmagyaróvár, Fő u. 4.

TELEFON: +36-96-576-475

KÁPOLNAIGAZGATÓ: Radnics Zoltán Sch.P.

E-MAIL: radnics.zoltan@piarista.hu

TÖRTÉNETE: A magyaróvári piaristák 1760-ban rendeztek be kápolnát épületek földszintjén, miután azt két polgárház megvásárlásával bővítették és átalakították. Megrepedt bolthajtása miatt 1887-ben Rokobauer József építész öntöttvas oszlopokkal támasztotta alá.

Miután a piaristákat 1950-ben deportálták a városból, a kápolna a magyaróvári plébánia kezelésében működött tovább, amíg 1961-ben az épületben működő állami gimnázium tanteremmé alakította, úgy, hogy szentélyét elfalazták. Az oltárokat (főoltár és két mellékoltár) a magyaróvári plébániatemplomba, a padokat a várbalogi templomba, a harmóniumot pedig a Szent Kereszt gyári kápolnába vitték.

A diktatúra bukása után 1994-ben eredeti formájában állították vissza, és Pápai Lajos győri püspök újraszentelte. 2015-ben a kápolnában helyezték el azt az ambót és oltárt, amelyeket Csepely-Knorr Kristóf 1992-ben a budapesti piarista kápolna számára tervezett, de ott 2011-ben használaton kívülre kerültek.

Nagykanizsa

Kaposvári Egyházmegye

NAGYKANIZSAI RENDHÁZ

(PIRROTTI SZENT POMPILIUSZ TISZTELETÉRE)

Domus Canisiensis ad S. Pompilium Pirrotti

ALAPÍTÁSI ÉV: 1765 (újraalapítva 2003-ban)

CÍM: 8800 Nagykanizsa, Sugár út 11-13.

TELEFON: +36-93-310-881

ADÓSZÁM: 18967157-1-20

HÁZFŐNÖK: Dósai Attila Sch.P.

E-MAIL: dosai.attila@piarista.hu

A RENDHÁZ TAGJAI: Böszörményi Géza, Dósai Attila, Szabó Gábor

TÖRTÉNETE: A piaristák 1765 októberében telepedtek meg Nagykanizsán. Első lakóhelyük a fő utca keleti végén álló, homlokzatával nyugatra néző katonai kvartélyházban volt, közvetlenül a gimnázium mellett. Közösségük eleinte rezidenciának (*residentia*) számított, és csak 1826-ban, a magyar rendtartományban utolsóként vált teljes jogú rendházzá (*domus*), amelynek élén már nem előljáró (*superior*), hanem házfőnök (*rector*) állt.

A nagykanizsai piaristák is elsősorban a rend szokásos szolgálatait végezték: tanítottak a gimnáziumban, és a diákok lelki életét vezették külön istentiszteletekkel (*oratorium*), ájtatosságokkal, gyóntatással.

A 20. században a rendház többször is költözött. A piarista iskolát követve 1904-ben a Sugár úti honvéd laktanya utcai szárnyában, majd 1924-ben a szomszédos Frigyes-laktanya utcai épületében nyert új helyet. Miután 1948-ban a kommunista hatalom iskolájukat államosította, a piaristák a környékbeli plébániákon, templomokban vállaltak lelkipásztori munkát, saját templomukat pedig Bánáss László veszprémi püspök Nagykanizsa északi részének plébániatemplomává tette. Tevékenységük 1950. június 9-ről 10-re forduló éjszaka ért véget, amikor a kommunista hatalom a rendház tagjait Vácra deportálta.

A diktatúra bukása után, 1996-ban költözött vissza a városba az első piarista, Perendy László, aki átvette az iskola igazgatását. A rendház formálisan 2003-ban alakult újjá, három szerzetessel, akik az egykori rendház legfelső emeletén alakították ki lakóhelyüket.

HÁZFŐNÖKÖK (1918-TÓL): Horváth György (1900–1919.08.14); Eberhardt Béla (1919.08.14–1931); Magas Mihály (1931–1937); Barta István (1937–1943); Balogh Ferenc (1943–1945); Szűcs Imre (1945–1950); **ÁLLAMOSÍTÁS (1950.06.10) / ÚJRAINDULÁS (2003)** Dósai Attila (2003–2015); Nyeste Pál (2015–2019); Dósai Attila (2019–)

PIARISTA ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM, KOLLÉGIUM ÉS BOLDOG DONÁTI CELESZTINA ÓVODA

RÖVID NÉV: Nagykanizsai Piarista Iskola

ALAPÍTÁSI ÉV: 1765 (újralapítva 1992-ben)

CÍM: 8800 Nagykanizsa, Sugár út 11-13.

TELEFON: +36-93-516-785

E-MAIL: titkarsag@nagykanizsa.piarista.hu

HONLAP: <http://nagykanizsa.piarista.hu>

OM-AZONOSÍTÓ: 037513

ADÓSZÁM: 19277071-2-20

IGAZGATÓ: Böszörményi Géza Sch.P.

IGAZGATÓHELYETTESEK: Hermánné Körömi Edit, Nagyné Koósz Zsuzsa, Varga Zsuzsanna

ALSÓ TAGOZAT VEZETŐJE: Ámonné Csizmadia Hedvig

ÓVODAVEZETŐ: Titz Eszter

HELYI BITT FELELŐS: Csesztregi Beáta

E-MAIL: csesztregi.beata@nagykanizsa.piarista.hu

TÖRTÉNETE: Zala megye első gimnáziumát Batthyány Lajos nádor, Nagykanizsa földesura alapította. 1763-ban 10 ezer forintos alapítványt ajánlott föl

a piarista rendnek, hogy a városban latin nyelvű gimnáziumot létesítsen. A piaristák 1765 novemberében kezdték meg a tanítást, mind a hat gimnáziumi osztályban, a fő utca keleti végén álló, homlokzatával északra néző katonai kvártélyházban. (A helyet később Papkertnek, majd Eötvös térnek hívták.) A gimnáziumba az első évben 394 diák jelentkezett, majd a következő években a létszám valamivel csökkent, de általában elérte a 200-at.

A 19. századtól a gimnázium fejlesztését Nagykanizsa városa vállalta magára, amely az épületet 1822/1823-ban újabb termekkel és emelettel bővítette, és ugyanakkor a gimnázium igazgatójára bízta a városi elemi iskolák vezetését is.

Az 1848/1849. évi szabadságharc után bevezetett új középiskolai renchez (*Entwurf*) igazodva, 1850-ben az iskola négyosztályos algimnáziumként nyílt meg, alig 80-100 diákkal. A város azonban a helyi birtokosok támogatásával 1867 és 1872 között nyolc osztályossá fejlesztette. Az osztályok és diákok bővülő száma miatt az iskolaépületet 1868-ban Geiszl Mór terve szerint déli irányban új szárnyal bővült, de mivel hamarosan ez is szűknek bizonyult, 1904-ben a gimnázium és a rendház „ideiglenesen” a Sugár úti kiürült honvéd laktanyába költözött. Miután a szomszédos Frigyes-laktanya is megürült, azt kapták meg a piaristák. A Hüttl Dezső és Szeghalmy Bálint tervei alapján végzett átalakítás után 1924-től ott folyt a tanítás, és 1928-ban, egy külön épületben fiúkonviktus is létesült.

A gimnáziumba 1945-től lányokat is fölvettek, ha nem is nagy számban. Az intézmény 1946/1947-től általános iskolai alsó osztályokkal bővült. 1948-ban azonban a kommunista hatalom az iskolát és a konviktust is államosította. Az államosított gimnázium eleinte Irányi Dániel, majd 1957-től Landler Jenő néven működött (a szintén államosított, Notre Dame leánygimnáziummal összevonva, annak épületében), majd a szocializmus bukása után, 1990-ben a piarista gimnázium alapítójáról, Batthyány Lajos nádorról nevezték el.

A diktatúra bukása után a piarista iskola 1992-ben éledt újra. Mivel épületeit önkormányzati iskolák használták, a város a Batthyány utcai bölcsőde üres épületét engedte át. Az első, egyetlen általános iskolai osztály 16 fős volt. A folyamatosan bővülő intézmény 1993 nyarán egy Petőfi utcai iskolaépületbe, majd 1995-ben saját Sugár úti épületegyüttesébe költözött, amelyet a rend lassanként, 2006-ig kapott teljesen vissza. Eközben az iskola 12 osztályos gimnáziummá fejlődött, ahol az első osztály 2004-ben érettségizett. 2001-ben ismét megnyílt a diákotthon, 2008-ban pedig az óvoda, amelynek 2015-ben önálló épületszárnyat emeltek.

IGAZGATÓK (1918-TÓL): Horváth György Sch.P. (1900–1919); Eberhardt Béla Sch.P. (1919–1931); Magas Mihály Sch.P. (1931–1937); Rozs Lajos Sch.P. (1937/1938); Barta István Sch.P. (1938–1943); Balogh Ferenc Sch.P. (1943–1945); Lengyel Lózsef Sch.P. (1945.09-11.26); Lukács József Sch.P.

(1945.11.26–1948) **ÁLLAMOSÍTÁS (1948) / ÚJRAINDULÁS (1992)** Uzsoki Lászlóné (1992–1996); Perendy László Sch.P. (1996–1999); Vereb Zsolt Sch.P. (1999–2012); Nyeste Pál Sch.P. (2012–2019); Böszörményi Géza Sch.P. (2019–)

NEVES PIARISTA TANÁRAI: Keszthelyi László (1732–1809) latin költő; Endrődy János (1757–1824) irodalomtörténész; Perlaky Mihály (László), 1814–1889), nemzetőr, a szabadságharc áldozata; Perényi József (1871–1938) irodalom- és színháztörténész; Juhász Miklós (1917–1981) művelődéstörténész, a kommunizmus üldözöttje .

NEVEZETES DIÁKJAI: Virág Benedek OSPPE (1754–1830) költő; Deák Ferenc (1803–1876) politikus, miniszter; Wlassics Gyula (1852–1937) miniszter, akadémikus; Malonyai Dezső (1866–1916) művészettörténész; Hevesi Sándor (1873–1939) színházi rendező; Mező Ferenc (1885–1961) sporttörténész, olimpiai bajnok; Pikéthý Tibor (1884–1972) zeneszerző; Mathia Károly (1902–1961) alezredes, zeneszerző; Lékai László (1910–1986) esztergomi érsek; Tüskés Tibor (1930–2009) író, irodalomkritikus; Schmidt Egon (1931–2023) természeti ismeretterjesztő író

PIRROTTI SZENT POMPILIUSZ PIARISTA TEMPLOM (SZENT IMRE PLÉBÁNIA)

CÍM: 8800 Nagykanizsa, Sugár út 36.

TELEFON: +36-93-311-343

PLÉBÁNOS: Szabó Ádám (kaposvári egyházmegyés)

TÖRTÉNETE: A nagykanizsai piaristák kezdetben, 1765-től a felsővárosi Nepomuki Szent János templomot kapták meg a várostól használatra. Saját templomuk csak 1934-ben épült föl Sugár úti telkük északkeleti sarkán, egy földszintes tiszti lakás helyén, Vécsey Barnabás városi építész-mérnök terve szerint. A homlokzat díszítését, a piarista címert Noll József, a gimnázium művész-tanára tervezte. A templomot 1934. december 8-án szentelte föl Rott Nándor veszprémi püspök Pirrotti Szent Pompiliusz tiszteletére. Ez volt a világ első olyan temploma, amelynek az 1934. március 19-én szentté avatott olasz piarista volt a védőszentje. A templom mellékoltárai az ezt követő években készültek el, tiroli műhelyekből származó faszoborokkal (Kalazanci Szt. József, Szt. Erzsébet, Szt. Imre, Szt. László, Jézus Szíve). Az 1970-es években az új liturgikus előírások szerint átalakított szentélybe Szt. Pompiliusz oltára helyére egy nagyméretű feszület került.

Az iskola államosítása után, 1948-ban a templom Bánáss László veszprémi püspöktől plébániai területet kapott Szent Imre plébánia néven, amelyet kezdetben a rend tagjai, 1950 óta pedig veszprémi, majd kaposvári egyházmegyés világi papok vezetnek.

PLÉBÁNOSOK: Szűcs Imre Sch.P. (1948–1950); Puska Ferenc (1950–1959), Balogh József (1959–1975), Peidl Béla (1975–1988); Szabó Ádám (1988–)